

Sürgősségi előterjesztés

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének

2025. május 22-i rendes ülésére

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadására

A képviselő-testületi ülés formája: nyilvános ülésen tárgyalandó
Elfogadásához szükséges többség: egyszerű többség

1. ELŐTERJESZTÉS

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. A gyermekvédelem fontos feladata, hogy a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez és ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön, valamint joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és

más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak, és a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek – különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében – egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 23. § (5) bekezdés 11. pontja alapján a kerületi önkormányzat feladata a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása. A jogszabályban foglaltak alapján többek között a fővárosi kerületi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. Az önkormányzat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) foglaltak szerint biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint, ha nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A fővárosi kerületi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot és gyermekjóléti központot működtetni. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat. A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a Gyvt. szerinti általános szolgáltatási feladatain túl többek között

- a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít
 - utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,
 - kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
 - kórházi szociális munkát, gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
 - jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére stb.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a

képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete határozza meg. Ennek alapján az értékelésnek többek között tartalmaznia kell:

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira,
- az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítását (pl.: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, elutasítások száma, főbb okai stb.),
- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok,
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatását (pl.: gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata stb.),
- a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatását,
- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok,
- a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján stb.

Az önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat alapvetően a Gyvt., a Gyer., és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján látja el. Az átfogó értékelés bemutatja a gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódó intézmények tevékenységét, a rendszer működését

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy a döntésnek nincs költségvetési vonzata.

A sürgősségi előterjesztés indoka, hogy az átfogó értékelést 2025. május 31. napjáig el kell készíteni és meg kell tárgyalni, valamint az átfogó értékelést meg kell küldeni a gyámhatóságnak, amelynek érdekében szükséges a képviselő-testületnek a döntést meghozni, az átfogó értékelést elfogadni.

Az Mötv. 46. § (1) bekezdése alapján az ülés nyilvános, továbbá az Mötv. 50 §-a alapján levezethető főszabály szerint a Képviselő-testület egyszerű többséggel szavaz.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés, valamint a határozati javaslat és annak mellékletét képező 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó értékelés megtárgyalására és elfogadására.

2. DÖNTÉSI JAVASLAT

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete

.../2025. (....) önkormányzati határozata

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadásáról.

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja a Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést.

Határidő: 2025. június 30.

Felelős: polgármester

3. AZ ELŐTERJESZTÉS MELLÉKLETE

Melléklet: Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés

4. AZ ELŐTERJESZTÉS MEGFELELŐSÉGÉRE VONATKOZÓ ALÁÍRÁSOK

Az előterjesztés
szakmailag
megalapozott:

Szincsák István
irodavezető

Az előterjesztés
és a döntés költségvetési
kihatásainak vizsgálata és
megjelenítése megtörtént:

Kis Tímea
gazdasági igazgató

Az előterjesztés törvényességi
vizsgálata megtörtént:

dr. Bartos Diána Petra
aljegyző

Budapest, 2025. május „21”

Az előterjesztés
tárgyalásra alkalmas:

dr. Sölch Gellért
jegyző

Az előterjesztést a Képviselő-
testület ülésére benyújtom:

Böröcz László
polgármester

Budapest, 2025. május „21”

Átfogó értékelés

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

(a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló
1997. évi XXXI. törvény alapján)

Tartalomjegyzék

I.A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.....	3
II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	4
II. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	4
II. 2. Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályzott pénzbeli és természetbeni juttatások	6
II. 2. 1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	7
II. 2. 2. Gyermeket egyedül nevelők támogatása	8
II. 2. 3. Ünnepi (karácsonyi, húsvéti) támogatás	8
II. 2. 4. Oltási támogatás	8
II. 2. 5. Születési támogatás	10
II. 2.6. Mosható nadrágpelenka támogatás.....	10
II. 2. 7. Iskolakezdési támogatás	11
II. 2. 8. Jó tanulók szociális támogatása	12
II. 2. 9. Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer	12
II. 3. Gyermekétkeztetés	14
II. 3. 1. Intézményi gyermekétkeztetés	14
II. 3. 2. Szünidei gyermekétkeztetés	16
III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása	17
III. 1. Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata	18
III.1.1. Család és Gyermekjóléti Szolgálat.....	18
III.1.2. Család és Gyermekjóléti Központ.....	34
III. 2. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása	61
III. 2. 1. Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde.....	62
III. 2. 2. Családi bölcsőde	69
III. 3. Gyermek átmeneti gondozása	69
IV. A felügyeleti szervek által tett megállapítások.....	70
IV. 1. Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ.....	70
V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok megfogalmazása a Gyvt. előírásai alapján.....	70
V. 1. Javaslatok az I. kerületi gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztésére	70
V. 2. Javaslatok az I. kerületi gyermekvédelmi ellátás fejlesztésére.....	70
VI. A gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása	71
VII. Civil szervezetekkel történő együttműködés	72
VII. 1. A gyermekvédelem területén a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ által kialakított 2024. évi együttműködés keretei	72

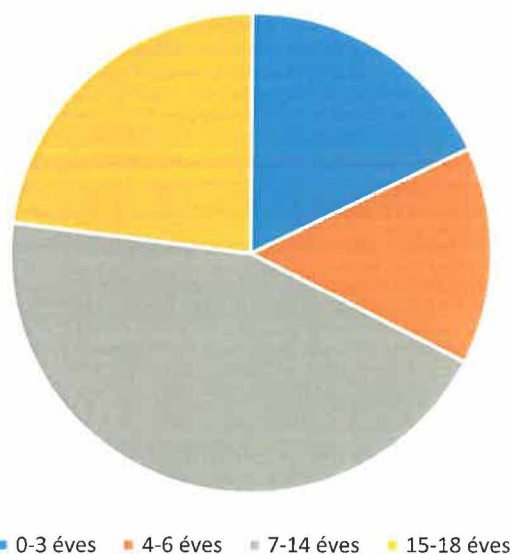
I. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

2024. január 1-jei adatok alapján Budapest I. kerület lakosságszáma 25089 fő, ebből 0-18 év közötti 3934 fő (a lakosság 15%-a), 19-62 év közötti 14 400 fő (a lakosság 58 %-a), 63 éves vagy annál idősebb 6755 fő (a lakosság 27 %-a).

A 18 éven alattiak:

- 0-3 év közötti 699 fő,
- 4-6 év közötti 579 fő,
- 7-14 év közötti 1 753 fő,
- 15-18 év közötti 903 fő.

Lakosságszám 18 év alatt

A 18 évnél fiatalabb lakosság körében – egész számra kerekítve – a 0-3 év közötti lakosság 18%-ot, a 4-6 év közötti lakosság 15 %-ot, a 7-14 év közötti lakosság 45%-ot, 15-18 év közötti lakosság pedig 22 %-ot tesz ki.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

II. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermekek védelméről és a gyámiügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19. § (1) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a Gyvt. 21/B. §-ában meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott pénzbeli támogatásnak,
- a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek

az igénybevételeire.

A 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan egyéb ellátásban részesül, amely a nyugellátások, és egyes más ellátások emeléséről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság részletszabályait a Gyvt. 19-20. §-ai tartalmazzák.

A Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése alapján a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a Gyvt. 67/A. §-ában foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a Gyvt. 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény 68. § (1) bekezdés (a)-(b) pontjai értelmében az alapösszegű támogatás esetenkénti összege a 2024. évben gyermekenként 6000 forint, az emelt összegű támogatás esetenkénti összege a 2024. évben gyermekenként 6500 forint volt.

A Gyvt. 20/B. § (3) bekezdése szerint a kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – a szociális vetítési alap összegének 22 százaléka. A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett –,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett –

pótlékot folyósít.

A pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint volt. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. Magyarország 2024. évi központi

költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény 68. § (1) bekezdés c) pontja alapján a pótlék esetenkénti összege a 2024. évben gyermekenként 8400 forint.

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat (a továbbiakban: Budavári Önkormányzat) vonatkozásában a fenti támogatások közül a 2024. évben az alábbiak igénybevétele valósult meg:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma a tavalyi évben augusztus 1-jei állapot szerint 14 fő volt, amelyből 2 gyermek volt hátrányos helyzetű, a november 1-jei állapot szerint 2 fő volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, amelyből nem volt hátrányos helyzetű. Ezen gyermekek részére augusztus, illetve november hónapban került sor alkalmanként 6 000 Ft, illetve 6 500 Ft folyósítására (a gyermekétkeztetésre vonatkozó statisztikai adatok a II. 3. pontban kerültek feltüntetésre). Elutasításra 2 fő esetében került sor, mert a kérelmező jövedelme meghaladta a Gyt-ben meghatározott egy főre jutó jövedelemre vonatkozó jövedelemhatárt. A kérelmezők többnyire az egyedülálló szülők közül kerültek ki.

2024. augusztus hónapban kifizetett kiegészítő pénzbeli ellátás összege: 85.000,-Ft

2024. november hónapban kifizetett kiegészítő pénzbeli ellátás összege: 12.000,-Ft

II. 2. Egyéb, a Gyt-ben nem szabályzott pénzbeli és természetbeni juttatások

A Gyt. 18. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

A Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális és gyermekjóléti pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 6/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) tartalmazza az eseti települési támogatás keretében és a törvényben szabályozott ellátásokon túl a saját költségvetés terhére megállapítható egyéb ellátásokat. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 45. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint a képviselő-testület az Szt. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában –

települési támogatást nyújt. A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A Rendelet alapján nyújtott támogatások 2024. évben: élelmiszer-támogatás, gyógyszer-támogatás, lakásfenntartási támogatás, lakásbérleti támogatás, adósságcsökkentési támogatás, eseti települési támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, gyermeket egyedül nevelők támogatása, temetési támogatás, köztemetés költségeinek megfizetése alóli mentesítés, születési támogatás, mosható nadrágpelenka támogatás, oltási támogatás, iskolakezdési támogatás, jó tanulók szociális támogatása, ünnepi támogatás, akadálymentesítési támogatás, lakáshelyreállítási támogatás és a szociális kölcsön (a kedvezményes üdülés a III. 1. pontban került feltüntetésre).

II. 2. 1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A Rendelet 21. § (1) bekezdés alapján rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra jogosult a 18. életévét be nem töltött gyermeket nevelő kérelmező, ha a gyermeket gondozó család önhibáján kívül, időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, és egyedülálló a családjában 2024. évben az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap (28 500 Ft) összegének 565 %-át (161 025 Ft), vagy nem egyedülálló és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át (142 500 Ft). A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, vagy a 18. életévét betöltött középfokú oktatásban nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató tanuló igényelheti, mértéke gyermekenként és alkalmanként legfeljebb a szociális vetítési alap összegének 150%-a (42 750 Ft). A támogatás a törvényes képviselő vagy a 18. életévét betöltött gyermek részére - az egyéb feltételek fennállása esetén – tárgyévente két alkalommal állapítható meg.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra jogosult a 18. életévét betöltött és a 23. életévét be nem töltött nappali oktatás munkarendje szerint középfokú oktatásban tanulmányokat folytató kérelmező, amennyiben a családjában, vagy a kérelmezőt gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az előzőekben meghatározott jövedelemhatárokat.

2024. évben mindösszesen 68 gyermekre tekintettel került megállapításra a támogatás.

II. 2. 2. Gyermeket egyedül nevelők támogatása

A Rendelet 21/A. § (1) bekezdése szerint gyermeket egyedül nevelők támogatására jogosult az a kérelmező, aki az általa nevelt támogatással érintett gyermek után családi pótlékra jogosult, valamint a gyermeket egyedülállóként neveli, továbbá részére a Magyar Államkincstár egyedülállóként folyósítja a családi pótlékot és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg 2024. évben a szociális vetítési alap összegének 600 %-át. A támogatás gyermekenként tárgyévente egy alkalommal állapítható meg, amelynek összege 10 000 Ft.

A 2024. évben mindösszesen 14 gyermek részére került megállapításra a támogatás.

II. 2. 3. Ünnepi (karácsonyi, húsvéti) támogatás

A Rendelet 29. § (1) bekezdés c)-d) pontjai alapján ünnepi támogatásra jogosult az a kérelmező, aki a tárgyévből rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesült, vagy aki a húsvéti ünnep alkalmából nyújtható támogatás esetén a tárgyévi március 1-jén, a karácsonyi ünnep alkalmából nyújtható támogatás esetén tárgyévi december 1-jén a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevel a családjában, vagy a 18. életévét betöltötte és saját jogán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.

Az ünnepi támogatást évente két alkalommal kérelem benyújtásával lehet igényelni. A húsvéti ünnepet megelőző 60 napon belül, de legkésőbb a húsvétot megelőző 10. napig, valamint a karácsonyt megelőzően tárgyévi október 15-től december 15-ig nyújthatják be a kérelmeket. Az ünnepi támogatás összege gyermekenként, valamint a 18. életévét betöltött rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a 18. életévét betöltött és saját jogán rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesült személyek esetében kérelmezőnként és ünnepanként húsvétkor 15 000 Ft.

II. 2. 4. Oltási támogatás

Az önkormányzat az egészségügyi prevenciót szolgáló egyes védőoltásokhoz szükséges oltóanyagok szülők által történő megvásárlása alapján keletkező költségek átvállalásával támogatja a kerületben lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen is a kerületben élő gyermekeket és felnőtteket.

Oltási támogatásra jogosult az a kérelmező:

- aki a családjában nevelt 2. életévét be nem töltött gyermeke részére megvásárolta a rotavírus okozta hasmenés elleni védőoltás beadásához az oltóanyagot,
- aki a családjában nevelt az 1. életévét betöltött és a 18. életévét be nem töltött gyermeke részére megvásárolta a kullancs-encephalitis elleni védőoltás beadásához az oltóanyagot,
- aki a családjában nevelt a 6 hetes kort betöltött és a 2. életévét be nem töltött gyermeke részére megvásárolta az agyhártyagyulladás elleni védőoltás beadásához az oltóanyagot,
- aki a 18. életévét betöltötte és megvásárolta a kullancs-encephalitis elleni védőoltás beadásához az oltóanyagot.

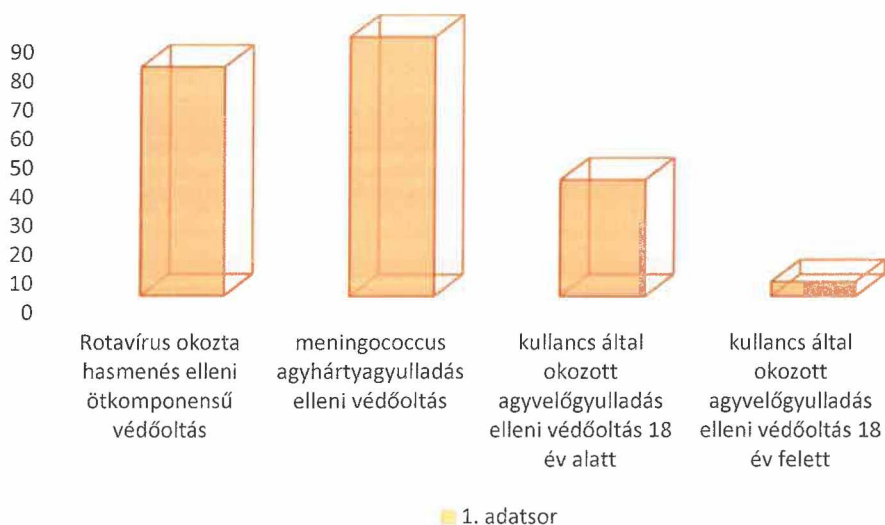
Az oltási támogatás gyermekenként legfeljebb három darab oltóanyag kérelmező által történő megvásárlása esetén állapítható meg. Az oltási támogatás oltóanyagonként a gyógyszerértéki számlán szereplő, megvásárolt oltóanyag vételára, de maximum oltóanyagonként 40 000 Ft.

A 2024. évben gyermekjóléti és gyermekvédelmi szempontból releváns statisztikai adatok alapján a következő számú oltási támogatás iránti kérelemre került megállapításra oltási támogatás:

- rotavírus okozta hasmenés elleni védőoltás esetében: 81 db
- meningococcus agyhártyagyulladás elleni védőoltás: 94 db
- kullancs által okozott agyvelőgyulladás elleni védőoltás 18 év alatt: 45 db
- kullancs által okozott agyvelőgyulladás elleni védőoltás 18 év felett: 5 db

A rotavírus okozta hasmenés elleni védőoltás és az agyhártyagyulladás elleni védőoltás vonatkozásában a legtöbb esetben mindhárom oltóanyag esetében benyújtásra került az oltási támogatás megállapítása iránti kérelem.

Oltási kérelmek

II. 2. 5. Születési támogatás

A Rendelet 24. § (1) bekezdése alapján születési támogatásra jogosult az újszülött gyermeket saját családjában nevelő kérelmező, ha az újszülött gyermek az I. kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen az I. kerületben él, és a gyermeke születésekor és a gyermek születését közvetlenül megelőző 6 hónapban megszakítás nélkül az I. kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen az I. kerületben él. A születési támogatás újszülött gyermekenként egy alkalommal állapítható meg. A születési támogatás egyszeri összege újszülött gyermekenként 100 000 Ft.

A 2024. évben 134 fő gyermek születésére tekintettel került kérelem alapján megállapításra a születési támogatás.

II. 2.6. Mosható nadrágpelenka támogatás

A Rendelet 25. § (1)-(2) bekezdései alapján mosható nadrágpelenka támogatásban részesíthető a kérelmező, ha

- a) a családjában van rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, vagy
- b) a családjában van a tárgyévben rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesült gyermek, vagy
- c) családjában három vagy annál több gyermeket nevel, vagy
- d) a támogatással érintett gyermek tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos, vagy

e) a támogatással érintett gyermek részére gyermekorvos által javasolt a mosható nadrágpelenka használata, különösen atópiás dermatitiszben szenvedő gyermek esetén.

A kérelmező akkor jogosult a mosható nadrágpelenka támogatásra, ha

a) egyedülálló, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap (28 500 Ft) összegének 625 %-át (178 125 Ft), vagy

b) nem egyedülálló, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 565 %-át (161 025 Ft).

A mosható nadrágpelenka támogatás gyermekenként egy alkalommal állapítható meg. A mosható nadrágpelenka támogatás mértéke

a) a Rendelet 25. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a mosható nadrágpelenka vásárlását igazoló számlán szereplő összegnek a 100 %-a, de maximum 60 000 Ft,

b) a Rendelet 25. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a mosható nadrágpelenka vásárlását igazoló számlán szereplő összegnek a 80 %-a, de maximum 40 000 Ft,

c) a Rendelet 25. § (1) bekezdés c)-e) pontjai szerinti esetekben a mosható nadrágpelenka vásárlását igazoló számlán szereplő összegnek a 60 %-a, de maximum 30 000 Ft.

A mosható nadrágpelenka támogatás megállapítása iránti kérelem a támogatással érintett gyermek második életévének betöltéséig nyújtható be.

A 2024. évben nem nyújtottak be mosható nadrágpelenka támogatás iránti kérelmet.

II. 2. 7. Iskolakezdési támogatás

Iskolakezdési támogatásra jogosult a kérelmező, ha alapfokú oktatásban, vagy a 18. életévét be nem töltött nappali oktatás munkarendje szerint középfokú oktatásban tanulmányokat folytató gyermeket nevel és

a) egyedülálló, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének (28 500 Ft) 565 %-át (161 025 Ft), vagy

b) nem egyedülálló, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át (142 500 Ft).

Iskolakezdési támogatásra jogosult a 18. életévét betöltött és a 23. életévét be nem töltött nappali oktatás munkarendje szerint középfokú oktatásban tanulmányokat folytató kérelmező, amennyiben a családjában, vagy a kérelmezőt gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a fentiekben leírt jövedelemhatárokat. Az iskolakezdési támogatás összege gyermekenként évente 15 000 Ft. Az iskolakezdési támogatás megállapítása iránti kérelem a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól kezdődően a következő tanítási év szeptember 30. napjáig nyújtható be.

A 2024. évben 33 szülő/törvényes képviselő kérelmére 34 gyermek esetében került gyermekenként 15 000 Ft iskolakezdési támogatás megállapításra.

II. 2. 8. Jó tanulók szociális támogatása

Jó tanulók szociális támogatására jogosult az alapfokú oktatásban tanulmányokat folytató és az általános iskola második évfolyamát sikeresen elvégző tanuló, valamint a 18. életévét be nem töltött nappali oktatás munkarendje szerint középfokú oktatásban tanulmányokat folytató tanuló, ha a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző tanév tantárgyi átlaga 4,50 vagy a fölött van, és

a) egyedülálló szülő neveli és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének (28 500 Ft) 565 %-át (161 025 Ft), vagy

b) nem egyedülálló szülő neveli és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át (142 500 Ft).

Jó tanulók szociális támogatására jogosult a 18. életévét betöltött és a 23. életévét be nem töltött nappali oktatás munkarendje szerint középfokú oktatásban tanulmányokat folytató kérelmező, amennyiben a családjában, vagy a kérelmezőt gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a fentiekben leírt jövedelemhatárokat.

A 18. életévét be nem töltött tanuló esetén a törvényes képviselő jogosult a kérelem benyújtására és az ösztöndíj a kérelmező részére kerül folyósításra. A támogatás havi összege tanulónként 15 000 Ft. A támogatást a tanítási év első tanítási napja szerinti hónap első napjától a tanév utolsó tanítási napja szerinti hónap utolsó napjáig kell folyósítani. A támogatás megállapítása iránti kérelem évente a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a következő tanítási év szeptember 30. napjáig nyújtható be.

2024. január 1. és 2024. augusztus 31. között 79 fő gyermek, 2024. szeptember 1. és 2024. december 31. között 53 fő gyermek részére került folyósításra jó tanulók szociális támogatása 15000 Ft/hó összegben.

II. 2.9. Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer

Az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára a felsőoktatásban való részvétel támogatására létrehozott ösztöndíjrendszer a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer. Ennek a lebonyolítását elsődlegesen a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet), valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szabályozza. Az Ösztöndíjrendszer a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára kívánja elérhetővé tenni a felsőoktatásban való részvételt.

Az önkormányzatoknak az Ösztöndíjrendszerben való részvétel önkéntes.

A Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat első alkalommal 2001-ben a 206/2001. (VII. 6.) Kt. határozatával kinyilvánította csatlakozási szándékát az ösztöndíjrendszerhez, valamint azt, hogy a támogatás összegét mindenkori költségvetésében biztosítja. Ennek megfelelően az elmúlt évben már 23 éve a pályázatok útján elnyerhető ösztöndíjjal segíti az önkormányzat a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló kerületi fiatalokat a felsőoktatásban való részvételhez. Az önkormányzati támogatás kezdetben 5 000 Ft/hó összegű volt, majd 6 000 Ft/hó összegre emelkedett, majd az elmúlt években havonta 20 000 Ft ösztöndíjjal segítette az önkormányzatunk a hátrányos szociális helyzetű fiatalokat. A hatékonyabb segítségnyújtás érdekében a képviselő-testület a korábbi években megállapított 20 000 Ft összeget megemelte és már 25 000 Ft/hó önkormányzati ösztöndíjrészt nyújtott a sikeres pályázók részére.

A Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete szervezeti és működési szabályzatáról szóló 18/2024. (X.3.) önkormányzati rendelete 45. § (8) bekezdésében foglaltak alapján a polgármester a BDV/19327-4/2025. számú önkormányzati határozatban foglaltak alapján döntött a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2025. évi fordulójához történő csatlakozásáról. Az önkormányzat által folyósított ösztöndíj havi összege továbbra 25 000 Ft összegben került megállapításra.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban részesülhetnek a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 18. § (2) bekezdése alapján azok a hallgatók, akiket az állandó lakóhelyük szerinti települési önkormányzat az Ösztöndíjrendszer keretében támogatásban részesített, továbbá teljes idejű alapképzésben, mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőfokú, illetve felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

„A” típusú pályázat esetében a pályázatra azok az önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók jelentkezhetnek, akik a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében szereplő felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali munkarend) alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben, vagy felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat. Az ösztöndíjra pályázhattak a 2024. szeptemberében felsőoktatási tanulmányaik utolsó évét megkezdő hallgatók is. Az ösztöndíjra pályázatot nyújthattak be azok a hallgatók is, akiknek a hallgatói jogviszonya a felsőoktatási intézményben a pályázat benyújtásakor szünetelt.

„B” típusú pályázat esetében a pályázatra azok a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező hátrányos szociális helyzetű, a 2024/2025. tanévben utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolás, illetve felsőfokú végzettséggel nem rendelkező, felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert, érettségizett pályázók jelentkezhetnek, akik a 2025/2026. tanévtől kezdődően a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében szereplő felsőoktatási intézményben teljes idejű (nappali munkarend) alapképzésben, osztatlan képzésben, vagy felsőoktatási szakképzésben kívánnak részt venni. A pályázók közül csak azok részesülhetnek ösztöndíjban, akik a 2025. évi általános felvételi eljárásban először nyernek felvételt felsőoktatási intézménybe, és tanulmányaikat a 2025/2026. tanévben ténylegesen megkezdik.

A pályázat kiírását követően a pályázatok benyújtási határideje 2024. november 04. napja, a pályázatok benyújtásának határideje 2024. december 04., valamint a pályázatok elbírálásának határideje 2025. január 06. napja volt és a pályázati eredmény, összesített adatok közzétételének napja 2025. január 07. napja volt. Határidőre összesen 8 db „A” típusú pályázatot nyújtottak be, valamint 4 db „B” típusú pályázat érkezett.

A Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Bizottság a 5/2025. (I.6.) TKFB határozattal döntött a 2025. évi fordulóra vonatkozóan a beérkezett Bursa Hungarica ösztöndíjpályázatokról. A nappali munkarend szerint felsőoktatási tanulmányokat folytatók számára (A típus) 10 hónapra, az érettségi előtt álló középiskolások részére (B típus) 3x10 hónapra vonatkozóan havi 25 000 Ft összegű ösztöndíj megállapítása lehetséges.

A 2025. évi pályázati fordulóban 8 fő „A” típusú pályázót részesített, valamint 2025. szeptember 1. napjától 4 fő „B” típusú pályázót részesít ösztöndíjban az önkormányzat.

II. 3. Gyermekétkeztetés

A Gyvt. 18. § (1a) bekezdése értelmében a települési önkormányzat vagy a fenntartó a Gyvt-ben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést, amely a Gyvt. 21. §-a alapján intézményi gyermekétkeztetésre és szünidei gyermekétkeztetésre terjed ki.

II. 3. 1. Intézményi gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/A. § (1)-(2) bekezdései, a (3) bekezdés a) pontja és a (6) bekezdés alapján – ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézmények közül a települési önkormányzat

- az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon reggeli főétkezést, déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- az általa fenntartott óvodában a gyermekek számára az óvodai nevelési napokon déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben a tanulók számára az iskolai tanítási napokon déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést biztosít. Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

A Gyvt. 21/A. § (4)-(6) bekezdései alapján a bentlakásos intézmények közül a települési önkormányzat a közigazgatási területén a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkezést, és az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkezéseket, valamint a tízórai és uzsonna kísétkezéseket biztosít.

Az ingyenes és a kedvezményes gyermekétkeztetésre jogosultak körét a Gyvt. 21/B. §-a határozza meg. A Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat intézményeiben a 2024. évben az ingyenes és a kedvezményes gyermekétkeztetést biztosító intézmények, továbbá az igénybevevők száma a következőképpen alakult:

Intézmény	Ingyenesen étkezők (fő/1 félév)	Kedvezményesen étkezők (fő/1. félév)	Ingyenese n étkezők (fő/2. félév)	Kedvezményese n étkezők (fő/2. félév)
Egyesített Bölcsőde	1	27	1	19
Brunszvik Teréz Budavári Óvodák	78	131	63	115
Általános iskolák	14	190	15	189
Középiskolák	2	260	2	271

A gyermekétkeztetés nyújtásának módját az intézmények vonatkozásában az alábbi táblázat szemlélteti:

Intézmény	Gyermekétkeztetés módja
Egyesített Bölcsőde	saját konyha
Brunszvik Teréz Budavári Óvodák	vásárolt élelmezés
Általános iskolák	vásárolt élelmezés
Középiskolák	vásárolt élelmezés

II. 3. 2. Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyt. 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Az a) pont szerinti esetben a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- 1. a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- 2. az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - o a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - o az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevétele a 2024. évben az alábbiak szerint valósult meg:

- téli szünetben 1 gyermek
- tavaszi szünetben 0 gyermek
- nyári szünetben 1 gyermek
- őszi szünetben 1 gyermek

vette igénybe az étkezést.

Nyári napközis tábor

Az I. kerületben élő, illetve I. kerületi köznevelési intézményekben tanuló, általános iskoláskorú (6-14 éves) gyermekek részére 8 héten keresztül kulturált körülmények között biztosította az önkormányzat a gondtalan és tartalmas vakációt. A tábor helye: Lisznai utcai Általános Iskola - 1016 Budapest, Lisznai u. 40-42. szám alatt volt. A táboroztatás időpontja: 2024. június 26 – 2024. augusztus 16. között időszak. A tábor összlétszáma 100 fős, de a heti turnusok változó létszámmal működtek. Átlagosan 50 – 60 gyermek vett részt a turnusokban. A 8 hétig tartó nyári tábort 3 táborvezető szervezte meg, megosztva és 10 gyermekre jutott egy kísérő tanár. A programokat az időjáráshoz tervezték és igazították, jó idő esetében főleg szabadtéri programokat szerveztek, állatkerti látogatás, strandolás, vadaspark látogatás, futóverseny, számháború, rossz idő esetében kézműves foglalkozásokat tartottak, filmeket néztek.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A Gyvt. 29. § (1)-(2) bekezdései alapján, a fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot. Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza

- a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit,
- b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait,
- c) az intézményvezető hatáskörében – külön eljárás nélkül – biztosítható ellátásokat,

- d) az ellátás megszűnésének eseteit és módjait,
- e) a fizetendő térítési díjak mértékét, csökkentésének és elengedésének eseteit, módjait.

Budapest I. kerületében a személyes gondoskodás a Gyvt., az Szt., a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet), a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet), valamint a Rendelet szabályai alapján a következőképpen valósul meg.

III. 1. Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata

A Gyvt. szabályozza gyermekjóléti szolgáltatásokat és az ellátások rendszerét. A törvény tartalmazza az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó alapvető szabályokat, ellátások formáit, és a működtetésre vonatkozó kötelezettségeket, amely során a gyermekek védelmének rendszerét négy fő kategóriába sorolja: pénzbeli és természetbeni ellátások, gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, hatósági intézkedések. A gyermekek és családok kiemelt támogatása érdekében eddigi alapszolgáltatási rendszer 2016. évtől átstrukturálódott. Az integrált szervezeti egységek gondoskodnak a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások együttes biztosításáról, amely során két új intézményi forma jött létre: a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ.

III.1.1. Család és gyermekjóléti szolgálat

A Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központon (a továbbiakban: Szolgáltatási Központ) belül a Család és Gyermekjóléti Szolgálat ellátja a *gyermekjóléti alapellátás*, illetve a *szociális alapszolgáltatás* feladatait a Szoc. tv., az SZCSM rendelet, a Gyvt. és az NM rendelet alapján.

A Szolgáltatási Központ komplex segítő tevékenységet végez, mely magában foglalja a tájékoztatást, az információadást, életvezetési és egyéb tanácsadást, segítő szolgáltatás nyújtását és közvetítését. A gyermekjóléti alapellátás hozzájárul a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, jólétéhez, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a

megelőzéséhez. Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez. A munka az együttműködésen és családgondozáson alapul, hatósági munkát megelőző tevékenység.

A Szolgáltatási Központ jogi és pszichológiai segítséget nyújt a szakemberek segítségével, és bár szervezetileg ezek a szolgáltatások a Család és Gyermekjóléti Központhoz tartoznak, az intézmények munkacsoportjai azonos telephelyen találhatók. Amennyiben a segítő beszélgetés során kiderül, hogy az ügyfél alapellátásban kezelt problémája miatt jogi- és/vagy pszichológiai segítségnyújtást is igényel, az alapellátás igénybevétele mellett kapcsolatba kerül a Család és Gyermekjóléti Központtal is.

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) és a Család és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) szoros munkakapcsolatban áll. A gyermekvédelmi eset súlyosságától függően, illetve hatósági intézkedés (védelembé vétel, ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel) esetén a családsegítő és az esetmenedzser közösen dolgozik azon, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét.

Gyermekjóléti alapellátásként különösen fontos a gyermek érdekeit védő, speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek alkalmazásával segíti a gyermek testi és lelki egészségét, valamint támogatja a családi környezetben történő nevelkedését. Munkájuk középpontjában az együttműködés és a családgondozás áll, amely hatósági intézkedéseket megelőző tevékenységként értelmezhető.

Fontos kiemelni, hogy a Szolgálat által nyújtott **szolgáltatások térítésmentesek**, és alapvetően önkéntes alapon vehetők igénybe. Kivételt képeznek csak azok a gyermekvédelmi ügyek, ahol már hatósági intézkedésre is sor került, például védelembé vétel esetén. Ilyenkor a családokkal való együttműködés kötelező és előírt a szakszerű és hatékony segítségnyújtás érdekében.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- d) a szabadidős programok szervezése,
- e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- c) az a) pontban, valamint a Gyvt. 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- c) kezdeményezni
 - egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - egészségügyi ellátások igénybevételét,

- pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a Gyvt. 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

- a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít
 - utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,
 - kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a Gyvt. 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
 - ha a helyi viszonyok azt indokolják kórházi szociális munkát,
 - gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
 - jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
 - családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
- b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
 - kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
 - javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
 - együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
 - a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
 - utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a Gyvt. 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
 - védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság

- megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít;
- c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;
 - d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

Problématérkép

Gyermekvédelmi területen jelentős az igazolt és az igazolatlan iskolai hiányzások magas száma. Ha lassan is, de folyamatosan emelkedik azoknak a családon belüli erőszakoknak a száma, amelyben a verbális vagy fizikai erőszak a gyermekekre irányul, vagy a szülők közötti ilyen erőszaknak szemtanúi. Gyakori a szülők válása miatti konfliktusos helyzet gyermekekre nézve veszélyeztető mértéke. Több jelzés is érkezett a rendőrség részéről olyan bűncselekményről vagy szabálysértésről, melyekben elkövetői minőségben kiskorú is érintett.

A másik fő probléma, a gyermekek magatartási és viselkedési zavara. A feltárások során kiderül, hogy a leggyakoribb kiváltó okai a családtagok pszichés zavarai, az alacsony szülő kompetenciák, gyermeknevelési problémák. Egyre gyakrabban ezek következményeként a gyermekeknél is – egyre fiatalabb korban – megjelennek a pszichés problémák, súlyosabb esetekben már kiskamasz korban megjelennek a suicid gondolatok és késztetések, önsértő cselekedetek, deviáns viselkedési formák *(pl. szerhasználat)*.

Kapcsolattartás - Intézményen belül

A szolgáltatás szakemberei az intézmény más szakmai egységeinek dolgozóival folyamatosan kapcsolatban állnak, a közös esetek ügyében folyamatos és rendszeres a szakmai egyeztetés. Különösen kiemelkedő a Szolgálat és a Központ és a Közösségi Pszichiátriai Ellátás *(továbbiakban: Közösségi ellátás)* együttműködése, amely kapcsán kiemelt figyelmet érdemel a hatósági intézkedésekkel *(védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, családba fogadás)* érintett családok esetében való együttműködés. Ennek keretén belül a Központ szakemberei határozzák meg azokat a feladatokat, amelyek köré a Szolgálat a szociális segítő munkát szervezi. A hatósági intézkedésre való javaslattételt előkészítő munkában is közös munkát végeznek.

A tanácsadókkaal *(pszichológus, jogász)* való együttműködés elengedhetetlen a segítő munkában, hiszen jelentősen megnövekedett a pszichés vagy mentális problémákkal küzdő ügyfelek száma és a folyamatos családi kapcsolati konfliktusok miatt gyakran van szükség jogi tanácsadás biztosítására. A gyermekes családoknál végzett segítő folyamat szerves része az óvodai és iskolai szociális segítőkkal való együttműködés. Ez nagy

segítséget jelent a családsegítők számára, hiszen ők többnyire a kerület oktatási és nevelési intézményiben végzik feladataikat. Az óvodák és az iskolák szakembereivel napi kapcsolatban állnak, így gyorsabban tudnak információt szolgáltatni a veszélyeztetett gyermekekről, valamint közre tudnak működni az adott intézménnyel való egyeztetésekben.

Kapcsolattartás - Intézményen kívül

Intézményen kívüli kapcsolattartás keretében a szolgáltatás szakemberei rendszeresen együttműködnek a kerületben működő oktatási és nevelési intézményekkel, a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményekkel, a Pedagógiai Szakszolgálat, egészségügyi szolgáltatókkal (*gyermekorvos, háziorvos, védőnő*), az önkormányzattal és szerveivel, egyházi és civil szervezetekkel, alapítványokkal. Hatósági együttműködés keretében a gyámhivatallal, a rendőrséggel és az illetékes bíróságokkal. A kerületen kívül együttműködnek más gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményekkel, oktatási nevelési intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, hatóságokkal. Ez a kapcsolattartás több szinten valósul meg. Az első szint a jelzőrendszeri tevékenység, a második az ebből fakadó együttműködési kötelezettség, a harmadik a hatósági tevékenységhez kapcsolódó együttműködési kötelezettség. A jelzőrendszeri tevékenység kapcsán a Szolgálat fogadja a beérkező jelzéseket, a kapcsolatfelvételtől és a jelzés kimeneteléről tájékoztatja a jelzőt. Támogatást nyújt a jelzőrendszeri tagoknak, hogy jelzésüket pontosan és megfelelő formában tudják megtenni. Az ebből fakadó együttműködési kötelezettség keretében folyamatos információáramlást biztosít a jelzőrendszeri tagokkal, bekéri a szükséges véleményeket, egyeztet az esetkezelések során jelzőrendszeri tagok feladatairól.

A hatósági intézkedések körében a gyermekvédelmi hatósági intézkedésekben együttműködik a gyámhivatalokkal, szükség esetén javaslatot él hatósági intézkedés elrendelésére (*kizárólag ideiglenes hatályú elhelyezés esetén*). A Szolgálat teljesíti a Központon keresztül vagy a közvetlenül beérkező feléréseket, a gyámhivatali tárgyalásokon a családsegítő és az esetmenedzser képviseli az intézmény álláspontját. Az elrendelt hatósági intézkedéssel érintett családok tekintetében elvégzi az előírt szociális segítői feladatokat. Egyéb hatóságokkal való (*rendőrség, bíróság, ügyészség*) jelzőrendszeri tevékenységek során teljesíti az adatszolgáltatási kötelezettségét, valamint a gyermekek bántalmazásáról és a családon belüli erőszakról szóló jelzések esetében a jogszabályban és a protokollokban előírtak szerint tájékoztatást ad a gyámhivatal, a rendőrség és az önkormányzat Jegyzője felé. Az oktatási és nevelési intézményekkel, a védőnői szolgálattal és a kórházakkal valósul meg a leggyakrabban a kapcsolattartás, tekintettel a feladatellátás sajátosságaira. A gyermekek veszélyeztetettsége esetén a védőnők és a gyermekkel foglalkozó pedagógusok azok,

akik a leghamarabb tudják észlelni a veszélyeztetettséget és arról információval tudnak szolgálni.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenysége:

Jelentős előrelépés történt a Gyermekünk Védelmében elnevezésű informatikai rendszer (továbbiakban: GYVR) használatában. Több intézményen belül képzés is megvalósult a rendszer kezelésével kapcsolatosan, valamint az Államkincstár által szervezett online képzéseken is részt vettek a kollégák. A Szolgálat tevékenysége megfelel ezen a téren annak a jogszabályi követelménynek, hogy a gyermekvédelmi problémával érintett családok adminisztrációja csak ebben a rendszerben történhet. Az adminisztrációs tevékenység a gyermekvédelmi alapellátás területén továbbra is a legmagasabb a szociális és gyermekvédelmi ellátások között.

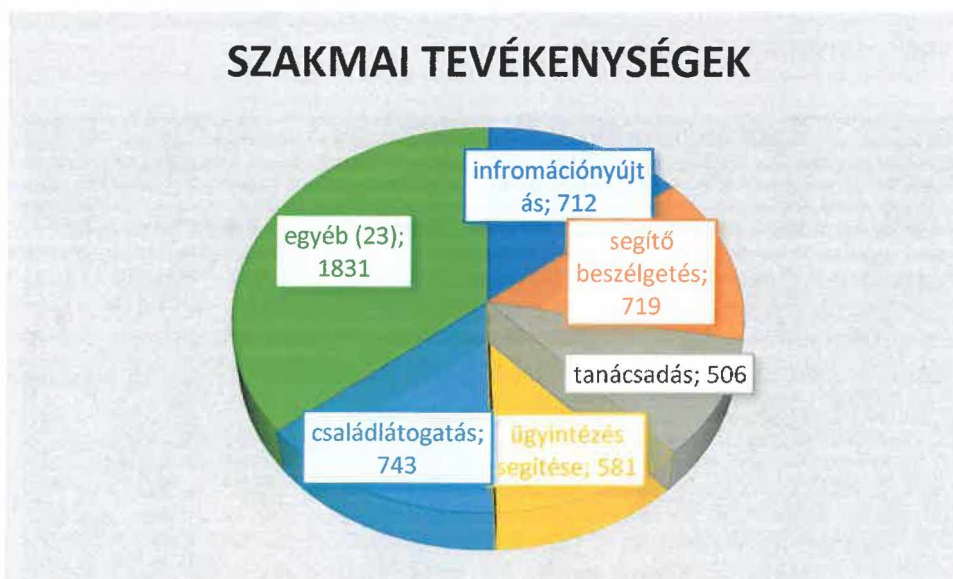
A Szolgálat ügyfélköre két véglet között mozog. Egyrészt a magasan kvalifikált, jó anyagi és lakáskörülmények között élő családok és személyek, másrészt az elszegényedett, kilakoltatás szélén álló, a minimális feltételeknek is alig megfelelő lakásban élő személyek és családok. Szinte minden segített család tekintetében egyik, másik, vagy mindkettő szülő esetében megjelenik a kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegség vagy más mentális probléma. Ezek a problémák kivétel nélkül megjelennek a gyermekek viselkedésében és otthagyják a névjegyüket az iskolai magatartásuk alakulásán is. Gyakran, különösen a kezeletlen betegségek esetében a gyermekekre súlyosan veszélyeztető helyzet kialakulását is eredményezheti. Egyre több az olyan ügyfél, aki nem képes vagy nem akar kapcsolatot tartani a Szolgálat szakembereivel. A nehézkes együttműködés miatt az ezekben a családokban élő gyermekek veszélyeztetettségének a megszüntetése hatósági intézkedés (védelembe vétel) nélkül szinte lehetetlen. A magasan kvalifikált szülők többnyire meg is fogalmazzák, hogy a családjuk életébe való beavatkozásnak tekintik a segítő folyamatot, számukra terhes a kapcsolattartás, zavarja őket a családlátogatás és a környezettanulmány, a család becsületén esett foltnak tartják a segítő folyamatot.

A Szolgálat 2024. évben összesen 5092 szakmai tevékenységet végzett, ami 28 kategóriára oszlik. Látható, hogy (1. ábra) az információnyújtás, a segítő beszélgetés, a tanácsadás, az ügyintézés segítése és a családlátogatás kategóriák együttesen az összes szakmai tevékenység 64%-át (3261 tevékenység) teszik ki, míg a többi 23 kategória a 36%-át (1831 tevékenység). Ez jól mutatja, hogy a családsegítés és a gyermekjóléti alapellátás során nagymértékben a szociális munka klasszikus eszközeit kell alkalmazni. Az egyéb tevékenységek köréből ki kell emelni a környezettanulmány elkészítésében való közreműködést. Ezek a megkeresések többnyire különböző hatóságoktól, illetve önkormányzatoktól érkeznek a saját hatáskörükben folytatott eljárások kiegészítő tevékenységeként. Ezekben az esetekben ezen kívül más szakmai tevékenységre nincs

szükség. Az év során 92 alkalommal kapott a Szolgálat felkérést, amely 219 főt érintett. Az intézmény három olyan szakmai tevékenységet is folytat, amelyek az eredményes segítség érdekében elengedhetetlenek. Ezek az esetkonferencia, az esetmegbeszélés és a szakmaközi megbeszélés. Ezek azok a fórumok, amikor a szakemberek – esetkonferencia esetén a család bevonásával – megbeszélik az esetkezelés tapasztalatait, javasolnak feladatokat és egyeztetnek a segítő folyamat további irányáról.

2024. évben a Szolgálathoz 180 db jelzés érkezett, ebből 136 fő kiskorúakat érintő, míg 44 fő 18 féven felüli személyekről, vagy gyermeket nem nevelő családokról szólt. Ez a szám magasabb a 2023. évhez viszonyítva, és az emelkedés már évek óta megfigyelhető tendencia (2. ábra).

Ha 2021. és a 2024. évet összehasonlítjuk, akkor látható, hogy a négy év alatt az összes jelzések száma 98%-kal emelkedett. Ezen belül a gyermekről érkezett jelzések száma 94%-kal, a felnőttekről érkezett jelzések száma 110%-kal emelkedett. Tehát gyakorlatilag elmondható, hogy ezalatt az idő alatt a Szolgálathoz érkezett jelzések száma a kétszeresére emelkedett. Minden jelzés esetében a jogszabályoknak és az érvényben lévő szakmai protokolloknak megfelelően megtörtént a kapcsolatfelvétel és a jelző felé való visszajelzés.

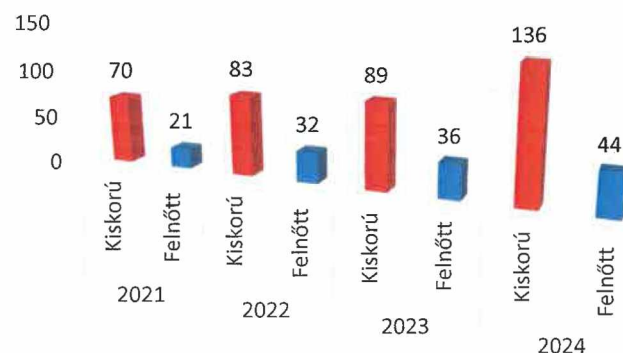

1. ábra A szolgálat szakmai tevékenysége

Ki kell emelni, hogy az összes jelzésen belül a vizsgált időszakban a rendőrségi jelzések száma 150%-kal (16-ról 26-ra), a közoktatási és köznevelési intézményekből érkezett jelzések száma 200%-kal (16-ról 48-ra) emelkedett. Ebben nem maga a számadat megdöbbentő, hanem a tendencia.

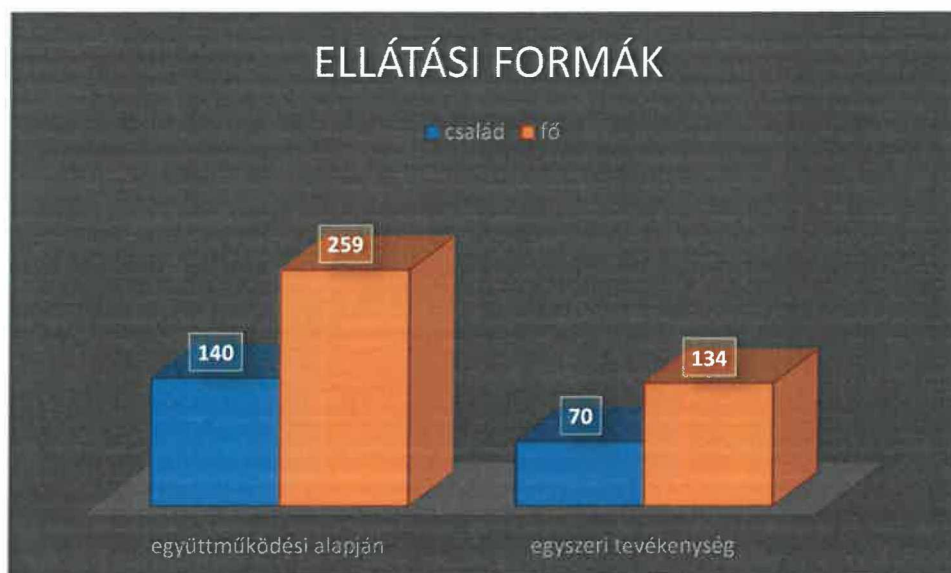
2024-re csökkent az egészségügyi szolgáltatóktól érkezett jelzések száma.

Jelzések száma

2. ábra 2021-2024

Együttműködési megállapodás keretében 140 család számára nyújtottak szolgáltatást, ami 259 főt érintett, egyszeri esetben 70 család kért segítséget, többnyire ügyintézés vagy tanácsadás keretében, ami 134 főt jelent (3. ábra). Amíg az együttműködési megállapodás esetében alapellátás keretein belül nyújtottak családsegítő vagy gyermekjóléti szolgáltatást a cselekvési tervben meghatározott feladatok mentén, addig az egyszeri esetkezelés az jellemzően egy akkut probléma azonnali megoldására kínál lehetőséget. Ilyenkor nem azonosítható be semmi olyan veszélyeztető tényező, ami egy hosszabb segítő folyamatot indokolna.

3. ábra ellátott családok és személyek

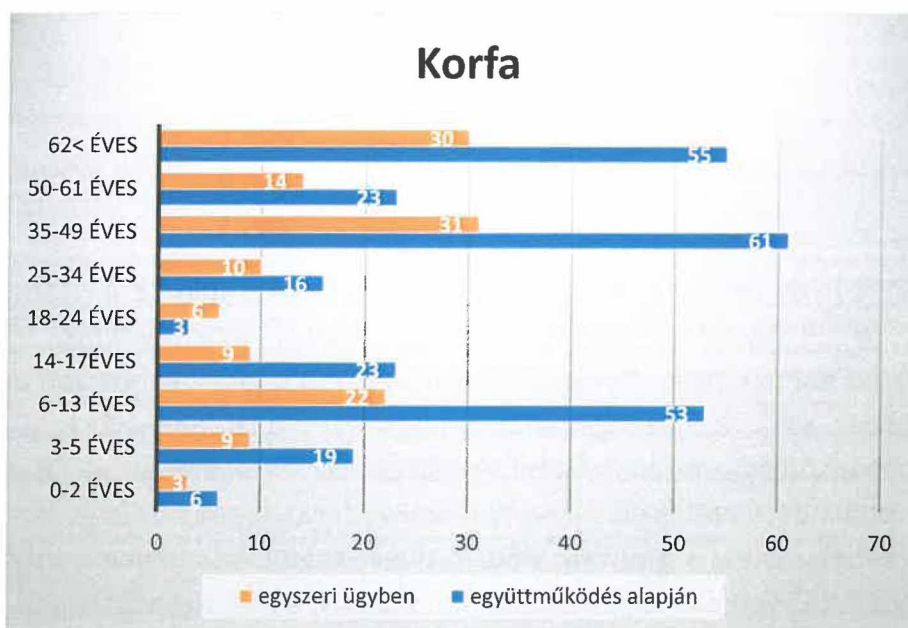
A kerület demográfiai sajátosságaira jellemző módon folyamatosan komoly problémát jelent az egyedülélő idősek segítése. Ennek a célcsoportnak a sajátossága az idegenekkel való bizalmatlanság. Gyakran csak több találkozás után lehet elérni, hogy a

problémáikról beszéljenek, és legalább ugyan ilyen munkaigényes elérni náluk, hogy a felkínált segítséget elfogadják.

A másik ilyen jelentős ügyfélkör a gyermekes családok. Az ügyfélkörben azok a családok szerepelnek gyermekes családként, ahol a probléma gyermekvédelmi jellegű, vagy a gyermek a családi közegben veszélyeztetve van. Ilyen esetekben a szolgáltatás elsődleges feladata a veszélyeztetettség megszüntetése a gyermek családban való nevelkedésének elősegítésére.

Az ügyfelek életkor szerinti megoszlása (4. ábra) jól szemlélteti, hogy mind az együttműködési megállapodás alapján segítették, mind az egyszeri esetkezelésben érintettek között ehhez a két csoporthoz tartozók felülreprezentáltak. A gyermekek közül különösen 6-13 éves korosztály érintett a veszélyeztetett gyermek között.

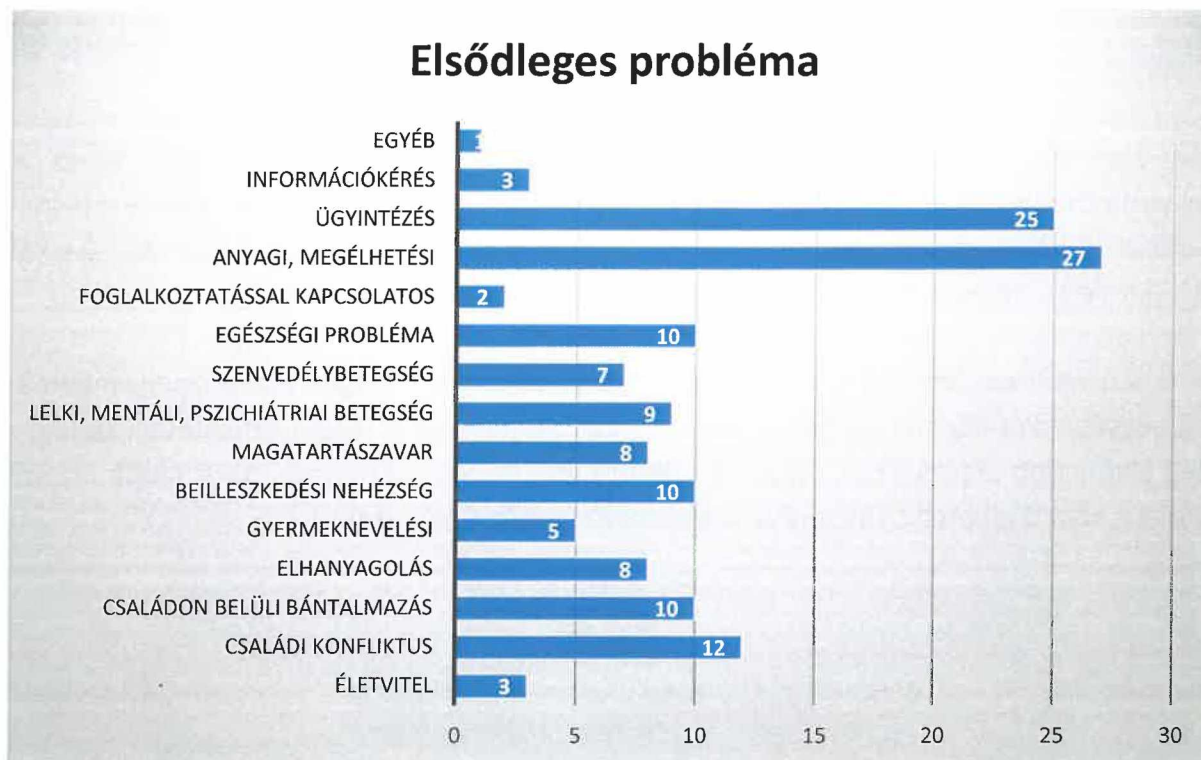
Kiemelt nehézséget jelentő csoport még, a pszichiátriai betegek és az egyéb mentális nehézségekkel küzdők. Ebben a csoportban nagyon sok a diagnosztizálatlan beteg, a legjellemzőbb sajátossága, hogy általában nincs betegségtudatuk, ezért velük nagyon nehéz, szinte lehetetlen szociális segítő tevékenységet végezni.

4. ábra demográfiai összetétel

Az elsődleges problémák (5. ábra) területén az együttműködési megállapodás alapján segített családok tekintetében az ügyintézkésekben való járatlanság és az anyagi nehézségek fordulnak elő a legnagyobb számban. Ez elsődleges problémaként a családok 37%-ban mutatható ki. Ezek a problémák a gyermeket nevelő családoknál a gyermekekre nézve veszélyeztető tényezők kialakulásához vezetnek, hiszen az ügyintézkésekben való járatlanság és a megélhetéshez szükséges anyagi források hiánya miatt nem képesek megfelelően gondoskodni a gyermekeikről. Hiányosak az iskolai

felszerelések, nem tudnak megfelelő ételmezést, ruházkodást és tisztálkodáshoz szükséges feltételeket biztosítani. Az ügyintézekben való járatlanság azt eredményezi, hogy nem képesek a gyermek körüli hivatalos ügyeket (*családi pótlék igénylés stb.*) önállóan intézni, vagy nem képesek a családtámogatási ellátásokat megigényelni. Nehézséget jelent a számukra az elektronikus rendszerek kezelése is.

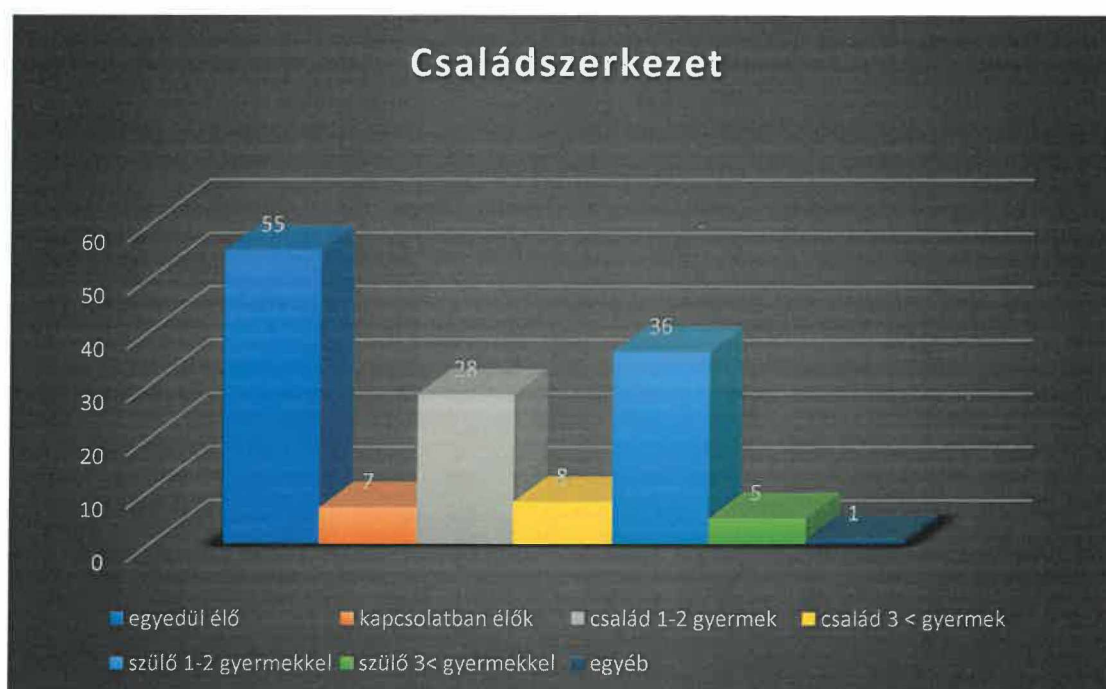
5. ábra elsődleges problémák eloszlása

A gyermekek súlyos veszélyeztetettségére utaló vezető probléma a gyermeknevelési problémák, az elhanyagolás különböző formái (*fizikai, lelki, oktatási, nevelési*), a családon belüli bántalmazás (*fizikai, lelki, szexuális*), a családi kapcsolati konfliktus, a szülők életvitele és a szenvedélybetegség jelenléte a családban. Ezek a problémák összességében elsődleges problémaként a családok 32%-a esetében van jelen. A családi kapcsolati konfliktus, a szülők életvitele és a szenvedélybetegség gyakran vezet családon belüli erőszakhoz, amely a gyermek előtt történik. Ilyen esetekben a szülők egymás ellen megnyilvánuló verbális vagy fizikai bántalmazását a gyermeket ért bántalmazásnak kell tekinteni a szakmai protokollok alapján.

Családszerkezet terén (6. ábra) is jól látható, hogy a segített családok között magasan felülreprezentáltak az egyedül élők. Ha ehhez hozzászámítjuk a gyermek nélküli családokat, akkor látható, hogy ezek együttes aránya az összes segített családon ($N=140$) belül 44%. Ez magyarázata annak, hogy miért a leggyakoribb az ügyintézéssel kapcsolatos és az anyagi probléma (5. ábra), valamint igazolja, hogy a demográfiai összetétel szerint (4. ábra) felülreprezentált 62 év feletti korosztályt.

Szintén nagyon gyakori probléma, hogy ez a konfliktus a válás vagy a külön költözés után is fennmarad és jelentősen megnehezíti a különélő szülő (többnyire az apa) kapcsolattartását a gyermekkel. Erre magyarázat, hogy magas az 1-2 gyermeket egyedül nevelő szülők aránya. Összességében a gyermeket egyedül nevelő szülők aránya 30%, ami magasabb, mint a gyermeket közösen nevelő szülők aránya, ami csak 26%.

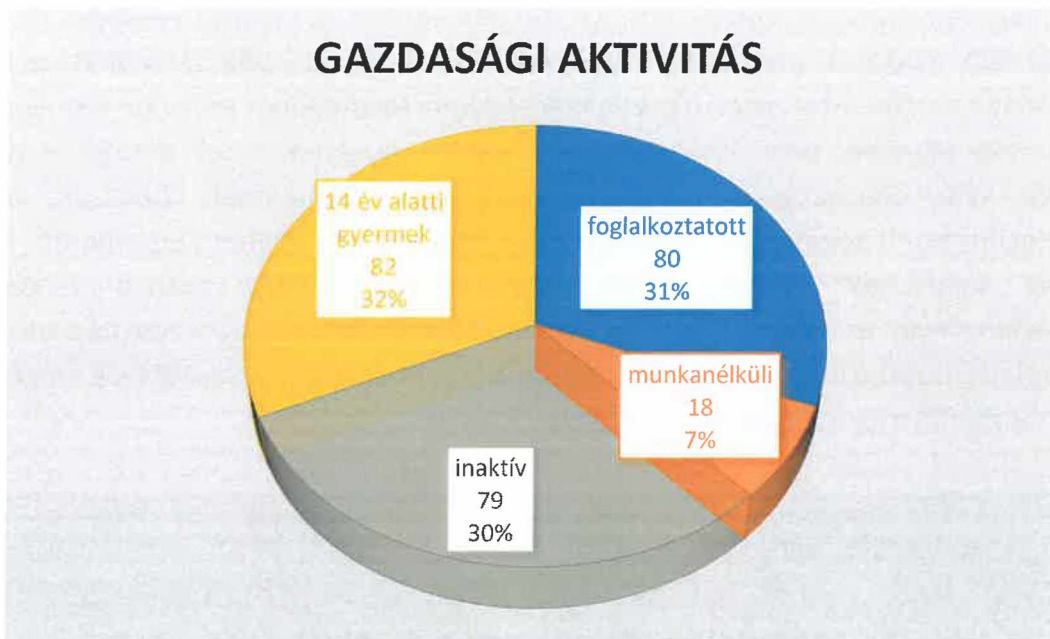
Gazdasági aktivitásuk szerint (7. ábra) külön kell kezelni az inaktív ügyfeleket (8. ábra). Félreérthető módon a statisztikai fogalmak a 15 évnél idősebb tanulókat az inaktív kategóriába sorolja, ezért azok a gazdasági aktivitás főkategóriában külön nem jelennek meg annak ellenére, hogy kiskorúak. Az, hogy a munkanélküliek aránya viszonylag alacsony (7%) összhangban van azzal, hogy vezető problémák között (5. ábra) a foglalkoztatással kapcsolatos probléma csak 1%-ot tesz ki. Tehát elmondható, hogy a segített személyek (N=259) aktív korú részének nagy aránya rendelkezik munkaviszonnyal. az viszont, hogy az anyagi ok, mint elsődleges probléma nagyon magas (5. ábra) azt mutatja, hogy a jövedelmi viszonyaik gyakran nem elegendőek a megbízható és kiszámítható megélhetés biztosítására.

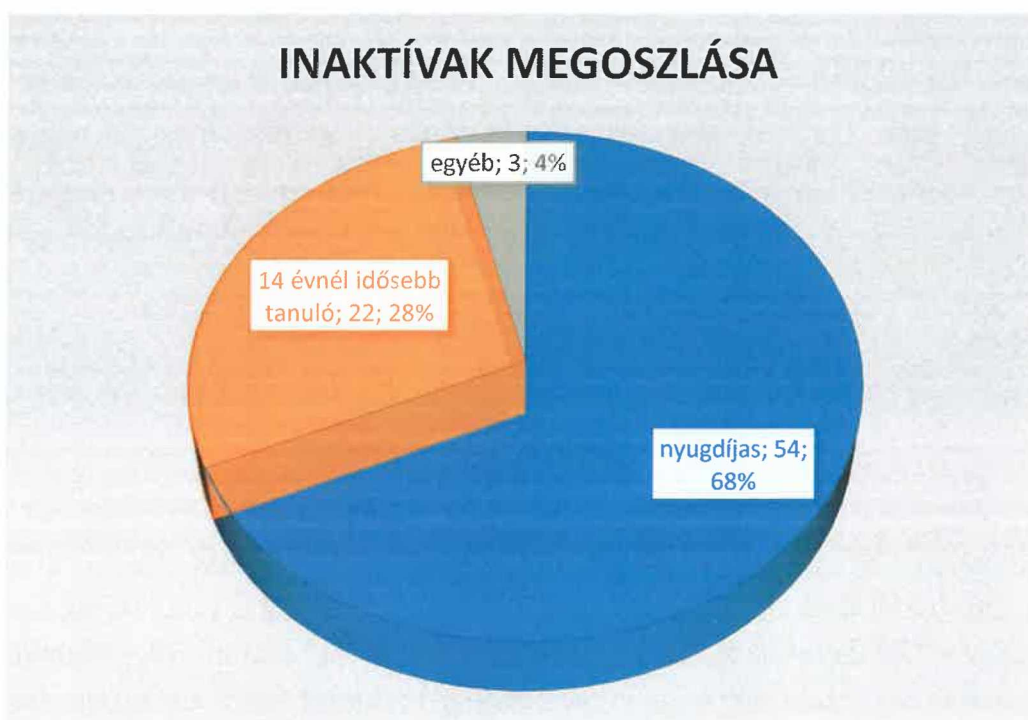
6. ábra családszerkezet szerinti eloszlás

Az inaktívak (N=79) számának alakulása is jól jelzi, hogy magas az időskorú lakosság aránya ezen belül 55%. Itt jelennek meg a 15 évesnél idősebb tanulók, akik ennek a csoportnak a 22%-át teszik ki. Külön problémát jelent, hogy a statisztikai meghatározás nem követeli meg azoknak a tankötelezettségi korhatárt elért kiskorúak számának feltüntetését, akik nem tanulnak sehol. Az egyéb, 3,5%-ot kitevő csoportba tartoznak a

GYES, GYED, GYOD ellátást igénybe vevő személyek. Ezek alacsony aránya jól illeszkedik a 4. táblázatban bemutatott korösszetételhez, amely szerint a 0-2 éves gyermekek aránya a megállapodás alapján segített esetében mindössze 2%. Valamint ahhoz, hogy az elsődleges problémák (5. ábra) nem szerepel a fogyatékos, és másodlagos problémaként is mindössze 1 esetben jelenik meg a statisztikai adatokban.

7. ábra megállapodás alapján segített ügyfelek gazdasági aktivitása (N=259)

8. ábra inaktív ügyfelek megoszlása (N=79)

Veszélyeztetett gyermekként van nyilvántartva (9. ábra) minden olyan 0-18 korú személy, aki a családjában veszélyeztetve van valamilyen okból, vagy ilyen ok miatt onnan kiemelésre került. Ebben a halmazban szerepelnek a nem együttműködési megállapodás alapján, hanem védelembe vétel keretén belül, hatóság határozata alapján együttműködésre kötelezett (*védelembe vett*) szülők gyermekei is. Látható, hogy a veszélyeztetett gyermekek négy főcsoportba vannak felsorolva. Ezek az anyagi, a környezeti, magatartási és egészségi problémákból tevődnek össze. Ezen belül a környezeti főcsoportba tartozó veszélyeztetett gyermekek aránya 58%, ami legmagasabb. Ide tartoznak a bántalmazott, az elhanyagolt és az iskolai erőszakban áldozati csoportba tartozó gyermekek, valamint a szülők életvitele, a családszerkezet, a szülők egészségi problémái, a lakhatási problémái és a kortárs csoportok negatív hatásai miatt veszélyeztetett gyermekek. A következő ilyen kiugró főcsoport az anyagi főcsoport, melynek aránya 30%. Tehát látható, hogy ebbe a két főcsoportba tartozik a veszélyeztetett gyermekek 88%-a. Ebbe a főcsoportba azok a gyermekek tartoznak, akik a családjuk kimondottan rossz anyagi helyzete miatt veszélyeztetettek.

Családszerkezeti problémák miatt 15 fő, a szülők életvezetése és a család életvitele problémák miatt 32 fő gyermek van veszélyeztetve. A családszerkezeti problémák számának alakulása jól illeszkedik ahhoz az adathoz, hogy az ügyfeleink között nagyon magas a gyermeküket egyedül nevelő szülők aránya. A szülők életvezetése és a család életvitele azért a kiemelkedően súlyos veszélyeztető tényezők közé tartozik, mert ezek a tényezők (*szerhasználat, deviáns életvitel stb.*) súlyos torzulásokat eredményeznek a gyermek személyiségfejlődésében és gátolják az egészséges erkölcsi és szellemi fejlődést. Ha ilyen esetekben nem történik eredményes beavatkozás az ellátórendszer részéről, akkor létrejön egy transzgenerációs probléma. Ha az anyagi helyzet miatt veszélyeztetett gyermekek arányának alakulását összevetjük az anyagi ok, mint vezető probléma jelenséggel (5. ábra) akkor jól látható a párhuzam. Tehát igaz az a kijelentés, hogy ha a családok anyagi problémái átlépik azt a szintet, ahol már az alapvető szükségletek kielégítése csak nehezen vagy egyáltalán nem biztosítható, az a családban nevelkedő gyermekekre nézve súlyosan veszélyeztető tényezővé válik.

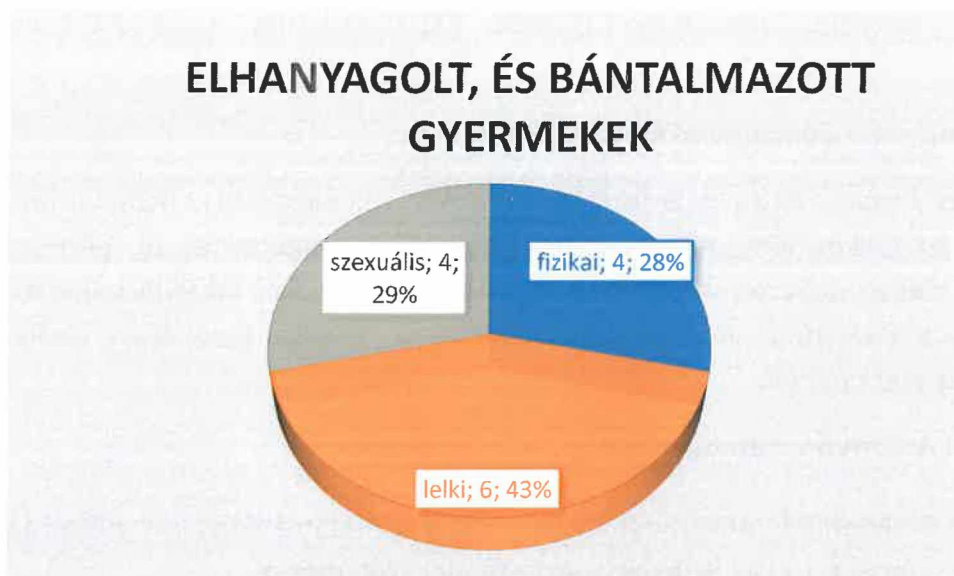
9. ábra veszélyeztetettként nyilvántartott gyermekek (N=174)

A veszélyeztetett gyermekekben belül is kiemelten súlyosan vannak veszélyeztetve azok a gyermekek, akik elhanyagolásnak vannak kitéve, vagy bántalmazást szenvedtek el (10. ábra). Ezek a gyermekek mindegyike hatósági intézkedéssel – többnyire védelembé vétellel – érintett gyermek. Gyermek bántalmazása esetén a zero tolerancia jegyében minden esetben tájékoztatással élünk a rendőrség, a gyámhivatal, és a kerület jegyzője felé, amennyiben a jelzést követő feltárás során valószínűsíthető, hogy a jelzett probléma jelen van a családban. Ezen a téren a Gyvt. 2024. évi módosítása jelentős szankciókat helyez kilátásba mind a jelzőrendszer, mind a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók felé.

Szolgálatnál 14 fő ebbe a csoportba tartozó gyermeket tartanak nyilván. A hozzájuk érkezett jelzések közül 3 esetben volt valószínűsíthető, illetve nyilatkozott úgy a család, hogy a jelzett esemény megtörtént. Ezekben az esetekben kivétel nélkül kezdeményezték a gyermek védelembé vételére való javaslatot. A többi 11 fő gyermekről a korábbi években bizonyosodott be, hogy bántalmazásnak vagy elhanyagolásnak vannak kitéve, az ő családjukkal folyamatos a védelembé vétel keretein belül nyújtott segítő tevékenység, illetve nevelésbe lettek véve.

Az összes veszélyeztetett gyermek 9%-a szenvedte el a bántalmazás vagy az elhanyagolás valamely formáját, ami magas arálynak számít, hiszen majdnem minden 10. gyermeket érinti ez a probléma. A gyermekek 71%-a szenvedett el lelki vagy fizikai bántalmazást, illetve elhanyagolást, és 29%-át bántalmazták szexuálisan. Ezeknek a cselekményeknek mindegyike családon belül történt, szülő, testvér, vagy más hozzátartozó által. Ezt a magas arányt felismerve beavatkozásként megfogalmazódott, hogy a 2025. évben a jelzőrendszer megerősítése a családon belüli erőszak felismerése és megelőzés lehetőségeinek ismertetése jegyében elengedhetetlen. Különösen azért van erre szükség, mert a szakirodalom szerint ezen a területen nagyon magas a látencia,

hiszen a gyermekek nem szívesen beszélnek a szüleik ellen, a bántalmazás és az elhanyagolás jeleit a szakembereknek kell felismerni.

10. ábra elhanyagolt és bántalmazott gyermekek (N=14)

Az alapellátás szolgáltatás elemeihez kapcsolt tevékenységek:

Adósságkezelési tanácsadás:

Az adósságkezelési tanácsadás és az álláskeresési tanácsadás iránti igények számának csökkenése miatt ezen feladatokat már nem kijelölt koordinátorok végzik, hanem minden családsegítő, amennyiben az igény felmerül. Az adósságkezelés fő célja, hogy segítse a kerület lakosait az adósságaik kezelésében, különös tekintettel a díjhátralék csökkentésére és, amennyire csak lehetséges, azok megszüntetésére. Az adósságkezelési tanácsadás együttműködésen alapuló folyamat, melynek során az ügyfelekkel közösen tervezzük meg, hogyan minimalizálható az adósságuk a rendelkezésre álló erőforrások maximális kihasználásával (például családi jövedelem, támogató kapcsolatok, kiadások csökkentése, kedvezmények igénybevétele stb.).

Az adósságkezelési támogatás kifejezetten azoknak nyújt segítséget, akik bizonyos mértékű fizetőképességgel rendelkeznek, és a támogatással az adósságuk rendezhetővé válik. A tanácsadás során két fajta anyagi támogatás érhető el:

- Az Önkormányzati adósságcsökkentési támogatás, mely a lakásfenntartás elsimert havi költsége körébe tartozó közüzemi díjtartozásra, hátraléokra vonatkozik.
- A Hálózat Alapítvány által nyújtott hátralékiegyenlítő támogatás, ami a víz-csatorna-szemét díjra és a távfűtés díjára terjed ki, illetve krízistámogatást nyújt

felmondott bérleti jogviszony esetén az elmaradt bérleti díj rendezésére. Ezen kívül felmérjük a család további jogosultságait önkormányzati, alapítványi, kormányzati támogatásokra, melyek segíthetnek a mindennapi megélhetésükben vagy az önrész fizetéseikben. (Például: Katolikus Karitas, Nyugodt Szív Alapítvány).

Önkormányzati adósságcsökkentési támogatás:

Az 2024-es év során egy alkalommal továbbítottak adósságcsökkentési támogatás iránti kérelmet az Önkormányzat felé. Ennek a típusú támogatásnak az igénybevételéhez előzetes, három hónapos együttműködésre van szükség, és a hátralék teljes rendezéséig folytatják a családdal való együttműködést, a lezárás érdekében pedig követési intézkedéseket hoznak.

A Hálózat Alapítvány támogatása:

Az elmúlt években jelentősen csökkent a Hálózat Alapítványhoz benyújtott támogatási kérelmek száma, mivel az igénybevétel feltételei szigorodtak.

III.1.2. Család és Gyermejjóléti Központ

A Szolgáltatási Központon, mint intézményen belül 2016. január 1-től kötelezővé vált a Központ létrehozása, amely új, speciális szolgáltatások bevezetését is jelentette a hatósági ügyekben felelős esetmenedzseri munka mellett. A Központ egyrészt a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységeket lát el, másrésztől speciális szolgáltatásokat nyújt (készenléti ügyelet, kapcsolattartási ügyelet, óvodai- iskolai szociális munka, kórházi szociális munka, szociális diagnózis), valamint speciális szakembereket biztosít (pl.: jogász, pszichológus, fejlesztő pedagógus, stb.), továbbá a Szolgálat szakmai munkáját is támogatja. Az észlelő- és jelzőrendszer fontos részét képezi a család- és gyermejjóléti központok által nyújtott készenléti szolgálat, amely egy állandóan hívható telefonszámon érhető el, és melynek célja a Központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő tájékoztatás, tanácsadás és segítségnyújtás biztosítása.

A Család és Gyermejjóléti Központ jelenlegi szolgáltatásai:

- Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek
- Észlelő- és jelzőrendszeri koordináció
- Kapcsolattartási ügyelet
- Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
- Bölcsődei, óvodai- és iskolai szociális munka

- Kórházi szociális munka
- Szociális diagnózis készítés
- Pszichológiai szolgáltatás
- Család- és párterápia, mediáció
- Jogi tanácsadás

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységeket az esetmenedzserek végzik. A feladatukhoz tartozik, hogy amennyiben a gyermekjóléti szolgálat az alapellátás keretein belül nem tud megfelelő segítséget nyújtani egy családnak egy gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, az esetmenedzserrel közösen hatósági intézkedésre tett javaslatot fogalmaznak meg a gyámhatóság felé. A javaslatot a Központ munkatársa küldi el a gyámhivatal részére. A javaslat lehet védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, illetve nevelésbe vétel. Az esetmenedzseri feladatok a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a kerületben élő gyermekek testi, lelki, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, a családban történő nevelkedésükhöz, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, további veszélyeztetettség megelőzéséhez, illetve a már családjából kiemelt gyermekek hazagondozásához. A hatósági intézkedés mentén végzett munkában szoros az együttműködés a Központ, a Szolgálat, a Gyámhivatal és a jelzőrendszeri tagok között. Az esetmenedzseri tevékenységhez tartozik továbbá a családba fogadással családhoz került gyermekek és az utógondozás alatt álló gyermekek és családjaik nyomon követése és az ezzel kapcsolatos feladatok ellátása.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés indulhat a gyermek/szülő kérelmére, a család- és gyermekjóléti szolgálat/központ, vagy más hatóság/intézmény/személy kezdeményezésére, illetve hivatalból a gyámhivatal intézkedésével, vagy más beutaló szerv, a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés végrehajtási intézet parancsnoksága intézkedése alapján. A Központ az ideiglenes hatályú elhelyezésre irányuló javaslata során vizsgálja, hogy van-e a gyermek nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülő vagy más hozzátartozó, illetve személy. Amennyiben van, erre javaslatában felhívja a gyámhivatal figyelmét.

A Központ javaslatot tesz az alábbi esetekben:

- védelembe vételére, annak fenntartására, vagy megszüntetésére
- megelőző pártfogására, annak fenntartására, vagy megszüntetésére
- ideiglenes hatályú elhelyezésére
- nevelésbe vételére, annak fenntartására, vagy megszüntetésére
- családba fogadására, annak fenntartására, vagy megszüntetésére
- családbafogadó gyám kirendelésére
- harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére
- tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására
- gondozási helyének megváltoztatására
- a gyermekek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására

A hatósági intézkedés során előírt feladat igazán akkor lehet eredményes, ha a családtagok részéről önkéntesség és változni, változtatni akarás mutatkozik és hajlandóak közösen dolgozni a kitűzött cél érdekében, amely során szoros az együttműködés a Központ, a Szolgálat, a Gyámhivatal és a jelzőrendszeri tagok között.

Általános esetmenedzseri feladatok a kliensek fogadása, adminisztrálás, segítő folyamatok koordinálása, esetkonzultáción, esetmegbeszélésen, esetkonferencián való részvétel, családlátogatás, az ügyekbe bevont egyéb szakemberekkel megbeszélések lebonyolítása, idézésre, meghívásra tárgyaláson való megjelenés. Kiemelkedő jelentőségű feladata a szakmai teameken, esetmegbeszéléseken való rendszeres részvétel.

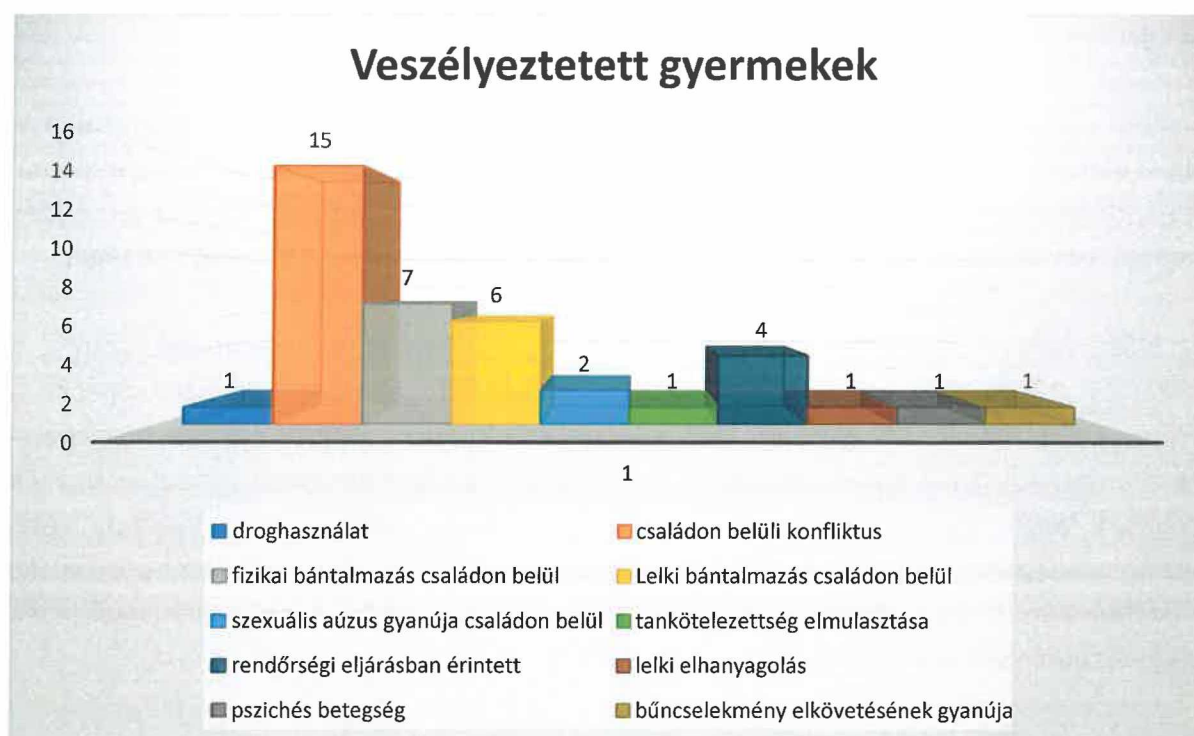
A hatósági intézkedéssel érintett a gyermek és a család motiválása, szakszerű segítése a veszélyeztetettséget okozó problémák megszüntetése és a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, vagy ha már a gyermeket kiemelték, a sikeres hazagondozása a fő cél. Ehhez az esetmenedzser sok esetben mentálhigiénés szakembereket von be a segítő folyamatba úgy, mint pszichológusok, terápiás munkatársak, mediátorok. A legtöbb esetben elengedhetetlen az oktatási és nevelési intézmények bevonása a segítő folyamatba, részletes feladatok mentén. Kiemelkedő jelentőségű az óvodai és iskolai szociális segítők szerepe, hiszen ők az intézményekben folyamatosan nyomon tudják követni a gyermeket.

2024-ben a Központnál 39 fő veszélyeztetett gyermek ügyében jártak el munkatársaink, ami 22 családot érintett. A gyermekek veszélyeztetettség szerinti eloszlása (11. ábra) jól mutatja, hogy a gyermekek legnagyobb arányban a családjukon belül vannak veszélyeztetve. Ezek formái a családon belüli konfliktus, valamint a fizikai vagy lelki bántalmazás. Ebben a három csoportban 28 fő gyermek érintett, ami 72%-ot jelent. Ezen belül a legmagasabb a családon belüli konfliktus miatt veszélyeztetett gyermekek száma, ami 54%. Ez az összes nyilvántartott veszélyeztetett gyermekek 38%-a. Ez a mutató jól jelzi, hogy a Szolgálattal kapcsolatba kerülő családok esetében jelentős mértékben jelen van a diszfunkcionális működés, amely gyakran a gyermek fizikai vagy lelki

bántalmazását eredményezi. Meg kell vizsgálni, hogy milyen lépéseket lehet tenni ezek megelőzésére és megszakítására.

Első lépésként a Szolgálattal közösen a jelzőrendszer megerősítése célt tűztek ki a Szolgálat a 2025. évre, hiszen ebben a problémakörben nagyon nagy a látencia, és a diszfunkciók korai felismerése nyithatja meg a prevenció lehetőségét. A Szolgálat beszámolójánál már ismertetett válási problémák miatt, nagyon sok esetben más kerületi vagy járási Központtal kell együtt dolgozni különélő szülő miatt. Ugyanezen okból több esetben a Központ is bevonásra kerül. Ilyen esetekben elengedhetetlen a más Központok szakembereivel a folyamatos egyeztetés. A Szolgálat 9 esetben tett védelembe vételi javaslatot, amelyből 5 gyermeket vettek védelembe, ami 4 családot érintett és 4 esetben a javaslattételben nem javasolt a Szolgálat a hatósági intézkedés elrendelését.

Családba fogadással 6 fő gyermek került elhelyezésre. Ezekben az esetekben a gyermek a nukleáris családján belül veszélyeztetett helyzetben van, vagy a szülők távolléte, illetve halála miatt a gyermek törvényes képviselője nem biztosítható. A hatósági eljárásban, ha a gyermek családból való kiemelése felmerül mindenekelőtt vizsgálni kell, hogy a tágabb családjában, vagy a család ismeretségi körében van-e olyan alkalmas személy, akinél a gyermek elhelyezhető, és vállalja-e a gyermekről való gondoskodást. Ilyenkor a családba fogadást rendelik el, és a családba fogadó gyakorolja a szülői felügyeleti jogokat és köteles teljeskörűen gondoskodni a gyermekről.

11. ábra veszélyeztetettség oka szerinti eloszlás

Ideiglenes hatályú elhelyezésre és nevelésbe vételre egy alkalommal sem kellett javaslatot tenni, de a korábbi elrendelések tekintetében 9 nevelésbe vett gyermek ügyében érintett az intézmény.

Észlelő- és jelzőrendszeri koordináció

2024. évben az éves jelzőrendszeri tanácskozáson kívül 6 alkalommal tartott az intézmény szakmaközi megbeszélést. Két alkalommal a GAMESZ munkatársaival egyeztettek a közös ügyfelekről, valamint azokról, akik esetében a lakbér vagy egyéb tartozások miatt eljárás van folyamatban, vagy eljárást kezdeményeztek. Közös stratégia felállítására is sor került annak érdekében, hogy az ilyen ügyfelek segítségével hogyan lehet elkerülni a kilakoltatásit eredményező eljárást. Jelzés esetén a munkatársak felveszik a kapcsolatot az ügyféllel és segítséget nyújtanak a tartozás rendezésének ügyintézésében.

Szintén két alkalommal került sor megbeszélésre a BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadójával, drogprevenció és állatvédelem témakörben.

Egy alkalommal történt egyeztetés a Pedagógiai Szakszolgálattal, amelynek oka egyrészt a vezetői személycserék kapcsán az ismerkedés, másrészt a Szakszolgálat adminisztrációs tevékenységében bekövetkezett változások bemutatása. Megbeszélésre kerültek azoknak a gyermekeknek az ügyei, akik vizsgálatra várnak, vagy a közelmúltban vizsgálaton vettek részt. Kialakításra került egy eljárásrend, amely mentén az egymástól való információ kérés és információ adás zajlik.

Szintén egy alkalommal került sor megbeszélésre a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel, mert jelentősen megszaporodtak a jelzések az általuk letelepedésben segített venezuelai családokban nevelkedő gyermekekről. Ismertették a letelepedés segítésének lépéseit, bemutatták az ebben résztvevő szakmai egység tevékenységét.

Az előző évhez viszonyítva jelentősen megemelkedett az esetkonferenciák száma, a 2023. évi 12 esethez képest 2024. évben összesen 19 esetben vált szükségessé a családjában nevelkedő gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében esetkonferencia megszervezése. Erre a szakmai protokoll szerint akkor van szükség, ha a gyermek veszélyeztetettsége már eléri azt a mértéket, amikor a védelembe vétel elrendelésére javaslatot kell tenni. Ezen a fórumon lehetősége van a szakembereknek és a családoknak egy olyan megoldási terv kidolgozására, amely megvalósulása megelőzheti a védelembe vételt.

Kapcsolattartási ügyelet

Felügyelt kapcsolattartást a bíróság akkor rendel el, ha a különélő szülővel való kapcsolattartás során a gyermek biztonsága másként nem biztosítható. Ilyen esetekben a bíróság határozata alapján felügyelt kapcsolattartást, vagy ha ez nem indokolt, akkor kapcsolattartási helyszínt biztosít a Szolgálat. Kapcsolattartásra pénteki napon 14⁰⁰ és 18⁰⁰ óra közötti időpontban van lehetőség. Az érintett családok a bírósági ítélet után kötelesek felvenni intézménnyel a kapcsolatot. Az első találkozáson (*nulladik alkalom*) még nem a kapcsolattartás valósul meg, hanem a család és a szakemberek megkötik a 3 oldalú megállapodást, megismerik a szabályokat. A kapcsolattartáson tapasztaltakról a felügyeletet ellátó munkatársak feljegyzést készítenek a tapasztalataikról az ítéletben szereplő módon és rendszeresen tájékoztatják az elrendelő hatóságot.

2024. évben 6 családot, összesen 7 fő gyermeket érintett ez a szolgáltatás. 1 esetben anyai kapcsolattartás, 2 esetben apai kapcsolattartás és 4 esetben nagyszülő kapcsolattartás ilyen formában történő megvalósulását írták elő. Összesen 40 alkalommal biztosította az intézmény a szolgáltatást.

Általános tendencia, hogy az ilyen kapcsolattartások háttérében kivétel nélkül a szülők egymás közötti, illetve a szülők és a nagyszülők közötti megromlott viszony az oka a felügyelt kapcsolattartás elrendelésének.

Jelzőrendszeri készenléti szolgálat

A jelzőrendszeri készenléti szolgálat célja a Központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A feladatot az intézmény munkatársai a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 110. §-ában meghatározott, a készenlét szabályozása szerint, időszakos váltásban látják el. Készenléti szolgálat esetében az intézmény nyitvatartási idején túl nyújt információs segítséget a telefonos készenléti szolgálat. A készenléti szolgálat egy alapvetően a munkaidőn kívül állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával kerül megszervezésre. A szolgáltatás nyújtása heti beosztású - hétfőtől hétfőig tartó - forgó rendszerben a Szolgálat több kollégája által történik. A készenléti szolgálatot ellátó esetmenedzser, vagy családsegítő az adott hét elején átveszi a készenléti mobiltelefont, illetve az információs és adminisztrációs füzetet, melyeket a következő hét elején visszaszolgáltat. Az információs és adminisztrációs füzet a szolgáltatáshoz nélkülözhetetlen, illetve a hasznos címeket, telefonszámokat, elérhetőségeket, adatokat tartalmazza, továbbá hívás esetén ebbe kerül rögzítésre a hívás ideje, az igénybe vevő adatai, a probléma és a segítő tevékenység rövid leírása. A szám nem ingyenesen hívható.

2024-ben 28 alkalommal éltek a készenléti szolgálat lehetőségével. 21 esetben az ügyfél kereste fel az intézményt és 7 alkalommal illetékeségi területen kívülről hívták a Szolgálatot és kértek információt vagy segítséget.

Bölcsődei, óvodai és iskolai szociális munka

2018. szeptember 1-től kötelező feladat minden Központban és a kerülethez tartozó oktatási-nevelési intézményekben a bölcsődei, óvodai és iskolai szociális munka. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység célja és feladata az aszociális munkamódszereinek és eszközeinek felhasználásával az óvodás- és iskoláskorúgyermekek, tanulók sikeres előmenetelének támogatása, egészségfejlesztése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében való közreműködés. Ezen feladatok elvégzését az intézmény munkatársai az egyéni, csoportos és közösségi szociális munkával igyekeznek biztosítani. A szülő- és gyermek kliensek számára szolgálnak segítő beszélgetéssel, tanácsadással és szükség esetén továbbítják az esetet, ha az már a kompetenciahatáraikon, illetve feladatellátásukon túlmutat.

2022. októberében elkészült „Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység módszertani útmutatója”, amely elméleti és gyakorlati segítséget nyújt a kötelező feladatok elvégzéséhez. Tartalmazza az óvodai- iskolai segítő tevékenység fogalmát, céljait, munkaformáit, személyi és tárgyi feltételeit. A közösségi, csoportos és egyéni segítő tevékenység folyamatát. Az együttműködési kereteket a saját teamben, az intézményben és az oktatási-nevelési intézményben. Kitér a kompetenciahatárokra és a dokumentációra.

2024. évben minden intézménnyel aktív kapcsolatban állt az intézmény, az együttműködés hatékonynak bizonyult. Mind az iskolapszichológusokkal, mind az intézményi védőnőkkel rendszeres konzultáció valósult meg, az egyes ügyek mentén egyre inkább a hatékony team munka irányába mutató tendencia rajzolódott ki. Az intézményvezetéssel is folyamatos volt az egyeztetés. Az iskolai szociális munka csoportos színtere nagyobb fókuszba került, főként függőségekkel kapcsolatos órátartásra érkezett felkérés, illetve a csapatépítő és készségfejlesztő alkalmak voltak még jellemzőek, de több alkalommal volt szükség hospitálásra is. A fogadóóra keretében volt szülőkonzultáció, illetve diákokkal folytatott egyéni segítő beszélgetés. Számos alkalommal tartottak az intézmény munkatársai esetmegbeszélést, illetve a pedagógusokkal való konzultációra, információnyújtásra is nagy hangsúlyt fektettek. A folyamatban lévő ügyek mentén az illetékes családsegítő kollégákkal kapcsolatban voltak. Jelen voltak tantestületi üléseken is, illetve jelzőrendszeri tájékoztató alkalmakon.

Az együttműködés szempontjából fontos azonban kiemelni, hogy több személyi változás is történt az iskolai szociális segítőik tekintetében. Az évek óta feladatot ellátó munkatárs távozását egy hónapos átmeneti időszak követte. Ezalatt a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban, a Kosztolányi Dezső Gimnáziumban, a Lisznyai Utcai Általános Iskolában és a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában helyettesítéssel biztosította az

intézmény a szolgáltatást. 2024. november 25-ét követően a helyettesítő munkatársak segítségével fokozatosan bemutatásra került az új kolléga az intézményekben, majd megkezdte egyénileg a fogadóórákat. Mind a négy intézményben felvette a kapcsolatot az iskolavezetővel, az iskolapszichológusokkal, a védőnőkkel és az iskolaorvossal.

- Szilágyi Erzsébet Gimnázium

Az intézményvezetővel egy nehéz eset mentén aktív, még hatékonyabb együttműködés alakult ki. Az iskolapszichológussal rendszeres a kapcsolattartás, mind a gyermekvédelmi esetek, mind csoportfoglalkozások tekintetében. Emellett az iskolai védőnővel folytatott konzultációk segítik a problémák feltérképezését, illetve a folyamatban lévő ügyeket. A pedagógusok is egyre inkább igénybe veszik a szolgáltatást, kikérik a szociális segítő véleményét, illetve informálódnak és nyitnak a csoportfoglalkozások irányába.

A megvalósult csoportfoglalkozások száma és a jelzésekkel kapcsolatos segítségkérések száma is növekedett az előző évhez képest. Összességében elmondható, hogy hatékony az együttműködés.

- Kosztolányi Dezső Gimnázium

Az iskolai szociális segítőt az intézmény vezetése bevonja a problémák feltérképezésébe és azok kezelésében is igényli a segítséget. Havonta egy alkalommal gyermekvédelmi csapatot tartanak a Kosztolányi Dezső Gimnáziumban, melyen az iskolapszichológus, illetve az iskolavezetés és az iskolai szociális segítő rendszeresen jelen van. A tapasztalatok alapján ez mind a prevencióra, mind a folyamatban lévő ügyekre jótékony hatással van. Az iskola pszichológusával emellett heti rendszerességgel konzultál a Szolgálat az esetekről, egyeztetnek szükséges csoportfoglalkozásokról. Az iskolai védőnő irányából is az aktív kapcsolatra törekvés tapasztalható. A tantestületi ülésekre, illetve egyes ügyek kapcsán összehívott értekezletekre is meghívást kap az iskolai szociális segítő. Gyermekvédelmi jelzés kapcsán a szülővel történő együttműködésre, a jó kapcsolat megőrzésére törekednek. Közös fogadóórát tartanak a jelzés megküldése előtt a gondviselőnek, melyek az iskola szakemberei (*pszichológus, intézményvezetés, iskolai szociális segítő, osztályfőnök*) is jelen vannak. A csoportfoglalkozások száma tekintetében számottevő változás nem figyelhető meg, azonban a jelzésekkel kapcsolatos segítségkérések száma növekvő tendenciát mutat.

- Lisznyai Utcai Általános Iskola

Az iskolában a pedagógusok nyitottak a szociális segítő irányába. Az a tapasztalat, hogy egyre inkább kérnek segítséget, legyen szó akár gyermekvédelmi ügyekről vagy más problémából. Gyakori részükről a megkeresés, ugyanakkor jelzések tekintetében megfigyelhető, hogy kezd a rutin kialakulni. Nyitottság tapasztalható az intézményvezetés részéről is. Az iskolapszichológussal, heti rendszerességgel konzultálnak az aktualitásokról, informálják egymást. Emellett az intézményi védőnővel is gyakori az egyeztetés. A tavalyi évhez mérten a csoportos szintér tekintetében a fókusz a prevenciós foglalkozásokról a hospitálásra terelődött. Ugyanakkor tovább nőtt a pedagógusi megkeresések száma. Összességében aktív, jó együttműködés tapasztalható.

- Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola

Az iskolapszichológussal, heti rendszerességgel konzultál az iskolai szociális segítő. Rajta keresztül hamarabb fókuszba kerülnek a problémák, melyek megoldásán közösen dolgoznak. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy egyre gyakrabban keresik fel a szakembereket (az iskolai szociális segítőt és a pszichológust), esetmegbeszélés céljából. Az iskolában művészeti jellegéből fakadóan felülreprezentált a pedagógusok és az egyéni foglalkozások száma, mely nehezebbé teszi széleskörű elérést. A szülői megkeresések a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában, arányaiban magasabbak, valamint a pedagógusi megkeresések száma növekvő tendenciát mutat a korábbi évhez képest. Az intézményvezetéssel és az iskolai védőnővel is jó a kapcsolat. Összességében hatékonyabb lett az együttműködés, nyitottabbak a problémák kezelésére.

- Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium

Több foglalkozást, egyéni beszélgetést, pedagógus konzultációt és szülő konzultációt tartottak az iskolai szociális segítők. A pedagógusok felkeresik őket, ha olyan eset van, amely gyermekvédelmi eset lehet. Iskolapszichológusokkal nagyon jó az együttműködésük. A mentálhigiénés team jelenleg szünetel, de az iskolapszichológusokkal rendszeresen tartják a kapcsolatot.

- Toldy Ferenc Gimnázium

Az együttműködés továbbra sem gördülékeny. Élenjáró gimnázium révén a pedagógusok felkészültek és ők maguk is tartanak foglalkozásokat. Ebben az évben 2 fő iskolapszichológus váltotta egymást, de egyik sem tudott kapcsolatot kialakítani a pedagógusokkal és az iskola vezetésével. Tanári és gyerek megkeresés nem volt, ellenben szülői megkeresés egyszer volt. Ez az eset az

iskola pedagógusai és a szülő közötti konfliktusról szólt, de egy közös megbeszéléssel sikerült ezt elsimítani.

- Budavári Általános Iskola

Itt a legkiemelkedőbb az együttműködés. Kis létszámú iskola, kis létszámú tantestülettel. Az iskolapszichológussal együtt tartottak csoportfoglalkozásokat, esetmegbeszéléseket. A legtöbb diákot az intézmény munkatársai ismerik már a táborokból, órákról, csoport foglalkozásról. A pedagógusok itt is túlterheltek, egyre kevesebb órát tudnak bármilyen kompetenciafejlesztésre átadni. Többször kerül megbeszélésre alkalom az iskola vezetésével átbeszélni azokat a családokat, diákokat, akinek szüksége lehet valamilyen tanácsadásra, segítségre. Az iskolavezetése és a pedagógusok is sokszor keresik fel a Szolgálat munkatársait, behívják őket, ha a szülőkkel konzultálnak. Ebben az iskolában van a legtöbb szülővel kapcsolat, sokszor keresik a segítőt nevelési gondokkal vagy az osztályon belüli nézeteltérések miatt. Több szülői értekezleten is részt vettek az iskolai szociális munkakörben dolgozó szakemberek. 2024-ben több gyermekvédelmi jelzés történt. A gyerekek is bizalommal vannak a segítő felé, voltak olyan gyerekek, akik megkeresik, ha nézeteltéréseik voltak diáktársakkal, szülőkkel vagy pedagógusokkal.

- Hunfalvy János Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Technikum

2024. évben több csoportfoglalkozás volt különböző osztályokban. Legtöbb csoport drogprevenció témában és csapatépítésben volt. A tanári kar több pedagógusa is keresi a segítőt, legtöbb esetben az osztályban levő ellentétek miatt vagy esetleg a tantestületen belüli nézeteltérések átbeszélésére. 2024. februárjában 15 fővel a kortárssegítő képzést indítottak, mely 5 hónapig tartott. Sikeres volt, a gyerekek aktívak voltak. A mentálhigiénés teamnek sok ötlete van, de a megvalósítás nehezebben megy. Az iskolavezetésével is könnyebb volt a 2024. évben a közös munka. Összességében bizalmat ad az iskoláknak az, hogy nem minden évben kell más és más iskolai szociális segítőt megszokniuk. A pedagógusok és a diákok minden iskolában leterheltek, sok iskolai program és elvárás nehezíti a mindennapokat. Nincs idejük a pedagógusoknak arra, hogy a gyerekek vagy a saját lelki egészségükre odafigyeljenek.

- Batthyány Lajos Általános Iskola

Egyre nagyobb számban kerülnek magyarul nem beszélő, többnyire menekült státuszban lévő gyermekek. Iskolai ügyeik, valamint családjuk élethelyzetét érintő

kérdésekben több alkalommal konzultáltak az intézmény munkatársai a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársaival, valamint kérték a tolmácsuk segítségét.

- Petőfi Sándor Gimnázium

Az év elején megalakult a mentálhigiénés team (*MENTA team*) melyen havi rendszerességgel van konzultáció az igazgató úrral, az iskolapszichológussal, valamint a két fejlesztő gyógypedagógussal. Az év során több jelzés érkezett az iskolákból tanulók e-cigaretta, valamint snüssz (*bódulatot és függőséget okozó szer*) fogyasztásával kapcsolatban. 3 fegyelmi eljárást megelőző egyeztető tárgyalásra került sor ebben az ügyben. A jelzések mögött leggyakrabban pszichés probléma, valamint szülői elhanyagolás áll. Igyekszik a Szolgálat nagy hangsúlyt fektetni mentálhigiénés, drogprevenciós csoportfoglalkozások szervezésére, levezetésére.

- Tandem Gimnázium és a Szent Gellért Általános Iskola és Gimnázium

Ezen iskolák vezetősége kevésbé nyitott a szoros együttműködésre. A Szolgálat munkatársai törekednek arra, hogy ez változzon a jövőben és nyitottabban forduljanak szolgáltatásuk felé. Mindkét iskolában felkérésre tartottak anti-bullying, valamint a Tandem Gimnáziumban drogprevenciós foglalkozást is.

Az együttműködést tekintve 2024-es évre is elmondható, hogy a bölcsődékkel, óvodákkal való közös munka jól alakult. A személyes jelenléteket igénylik, s már egyre több óvoda hívja meg szülői értekezletre az óvodai szociális segítőt, hogy a szülőket közvetlen módon is tudjon tájékoztatni az óvodai szociális segítség lehetőségeiről, a Szolgálat és a Központ segítségnyújtási formáiról, szolgáltatásokról. Ezen felül – a nyár kivételével – minden hónapban online gyermekvédelmi munkaközösség tagjaiként részt vettek a kerületi óvodák gyermekvédelmi felelőseinek megbeszélésén.

Az intézmények megbeszélésein is részt vesznek, illetve a csoportokat is végig látogatják, így adott szituációkban is tudtak beszélgetni az óvodapedagógusokkal, kisgyermeknevelőkkel. Személyes jelenlétek alkalmával, az óvónőkkel és fejlesztőpedagógusokkal is van alkalom konzultálni egy-egy gyermek kapcsán. Illetve volt egy alkalommal közös megbeszélés is az óvodapszichológusokkal és fejlesztőpedagógusokkal, melyet a jövőben szeretnének rendszeresebben megszervezni, egyfajta mentálhigiénés teamet létrehozni a gördülékenyebb közös munka reményében. A jelzések megtétele kapcsán a tapasztalat azt mutatja, hogy az óvónők, kisgyermeknevelők vagy tartanak az adott szülőtől, vagy valóban nem érzik a helyzet súlyosságát, arra külön fel kell hívni a figyelmüket. Illetve vannak óvodák, ahol önállóan írják már a jelzéseket, de van olyan, akik még igényelnek segítséget annak megírásában.

Ennek kapcsán szükséges, hogy évente jelzőrendszeres előadásokat tartsanak a szakemberek az intézményekben. Ebben az évben a jelzőrendszeres tanácsadó munkatárssal sikerült minden intézményt az új törvényi változásokról tájékoztatni és interaktív előadások keretein belül beszélgetni egy-egy nehézségről, elakadásról. A Pedagógiai Szakszolgálatnál is sort került az év során egy szakmaközi megbeszélésre, melyen részt vettek a bölcsődékben, óvodákban tevékenykedő pszichológusok is.

Táborok

Az óvodai és iskolai szociális segítők feladatkörébe tartozik az iskolai szünetekben szabadidős tevékenység szervezése keretében a táboroztatás. 2024-ben is több tábort szerveztek, illetve az Erzsébet program keretein belül is táboroztattak.

2024. július 8. és július 12. között már ötödik alkalommal került megszervezésre a „**Katica tábor**”. Mint minden évben, most is arra törekedtek a résztvevő munkatársak, hogy öt napon át vidám játékokra, önfeledt időtöltésre hívják a gyerekeket. 12 fős, 6-12 éves gyerekcsapattal indult a gyerektábor. A tábor célkitűzése 2024. évben sem változott, arra törekedtek, hogy a gyerekek számára megteremtsék a szabad játék és az önszerveződő, együttműködésen alapuló időtöltés lehetőségét. Ennek érdekében olyan helyszíneket választottak, ahol kevés kötelező szabály elegendő ahhoz, hogy a gyerekek biztonságban megélhessék a természettel és egymással való kapcsolódás örömét. A Szolgálat munkatársai a magukkal vitt játékok (*labda, tollas, ügyességi labdajátékok*) mellett arra ösztönözték őket, hogy kreatív módon használják fel a természet adta lehetőségeket, eszközöket.

A gyerekcsapat összetétele 7 fő fiú és 5 fő lány volt. Korosztály szerint négy fő 12 éves, egy fő 11, kettő fő 10, kettő fő 9, kettő fő 8 és egy fő 6 éves gyerek volt velük. Mivel a csoport több mint fele 10 évnél idősebb volt, arra számítottak a szervezők, hogy komolyabb csapatjátékokat és szabályjátékokat is kezdeményezhetnek, amelyre 6 óra együtt töltött idő elegendőnek bizonyult. A korábbi évekhez hasonlóan a gyerekek nagyon élvezték a szervezett programokat és az önfeledt, szabad játékot a természetben. Az öt nap alatt a csoport megjárta azokat a fejlődési fázisokat, amelyek szükségesek a kiegyensúlyozott, biztonságos együttlét kialakulásához. Közös játék, kalandozás után a tábor végén élményekkel gazdagodva, feltöltődve búcsúztak el egymástól.

2024. július 22. és július 26. között megszervezésre került az „**Állati jóóóó!**” tábor. A tábor célja felelős állattartásról információk átadása a gyerekek részére és az állatok védelméről és az állatok szeretetéről való tájékoztatás volt. Igyekeztek olyan programokat szervezni, ami érdekes és új ismereteket ad a gyerekek számára, amely mellett közös élményeket is szerezhetnek, új ismertségeket köthetnek.

A táborban 16 fő gyerek volt jelen, 9-14 év közötti korosztály. 3 fő nagyobb fiú (2 fő 14 éves, 1 fő 13 éves) nehezen tudott kapcsolódni a csoporthoz, akik csak a játékokon keresztül tudtak (Capture the flag, Számháború) kapcsolódni a csoport többi tagjához. A másik sarkalatos pont a mobiltelefon volt, amelyet a programok zavartalan lebonyolítása érdekében minden reggel a szervezők begyűjtöttek. Egyedül a szerdai napon lehetett náluk, hogy készíthessenek képeket az Állatkertben.

2024. augusztus 25. és augusztus 30. között Fonyód-ligeten az **Erzsébet tábor** programjainak szervezésében és a tábor lebonyolításában vettek részt az intézmény munkatársai. Az Élménytáborok fő célja, hogy a gyermekek egy turnus ideje alatt *(vasárnaptól péntekig)* a lehető legtöbb élménnyel gazdagodjanak és minél több kikapcsolódásra legyen lehetőségük. Minden résztvevő térítésmentesen utazhatott vonattal a „Fonyód-ligeti Erzsébet-táborba” és haza. A teljes körű ellátás, napi ötszöri étkezés *(tekintettel a speciális étkezési igényekre is)* biztosított volt a hatnapos, ötéjszakás turnusokban vasárnaptól péntekig.

A modern, ugyanakkor klasszikus, erdei és balatoni hangulatot ötvöző táborban naponta mintegy 30 különféle foglalkozás biztosította a táborozó gyerekek kikapcsolódását, többek között az alábbi foglalkozáson vettek részt a gyerekek:

- csapatépítő játékok
- kutya bemutató
- kalandpark, vízi kalandpark
- lézerharc
- íjászat
- Hősök napja (a rendőrség, a mentők, a katasztrófavédelem és tűzoltóság, a TEK, a Honvédelmi Sportszövetség, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága közreműködésével)
- Sportnap (sportszövetségek együttműködésével)
- „Ki mit tud?”
- érzékenyítő foglalkozások
- kézműves foglalkozások
- sportprogramok: foci, kosárlabda, röplabda, kézilabda, váltófutás, Tábori Olimpia
- klasszikus tábori programok: nyitó- és záró ceremóniák, tábortűz.

A tábor alapvetően jól sikerült, 32 fő gyerekből 1 fő gyermek bokasérülés miatt, 1 fő gyermek pedig még nem vett részt hosszabb ideig szülőktől távol, így ezen okból kifolyólag ők elhagyták a tábor. A sok izgalmas programon vettek részt a gyermekek, rengeteg élménnyel gazdagodva tértek haza. A pénteki napon a hazafelé tartó vonatúton jelezték a gyermekek, hogy jövőre is szeretnének visszatérni a táborba, amely visszajelzés a szervezőknek pozitív visszacsatolás volt.

Kórházi szociális munka

A cél az, hogy a Központ, illetve a Szolgálat által biztosított kórházi szociális munka eredményeként felszínre kerüljenek azok az esetek, amikor a gyermek vagy szülője egészségi problémái mögött bántalmazás húzódik meg, így megelőzze ezeknek az eseteknek az évekig a felszín alatt, a családok otthonában rejtve maradását. Idejében felderítse és szakszerű ellátásban részesítse a gyermekjóléti szolgáltatás azokat a gyermekeket, akiknek a veszélyeztetettsége a családban előforduló elhanyagolásnak, fizikai, szexuális vagy lelki bántalmazásnak a következménye. Továbbá a szülők, nevelők ismerjék fel, ha a gyermekük nevelése során segítségre van szükségük, és éljenek annak igénybevételével.

Feladataik:

- a nőgyógyászati-szülészeti osztályon a válsághelyzetben lévő anyának és gyermekének segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében,
- a gyermekosztályokon gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljen a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat, illetve a hatóság felé, a további bántalmazás megakadályozása érdekében,
- az illetékességi területén működő kórházak felnőtteket ellátó, főként a pszichiátriai és a rehabilitációt végző osztályaival való együttműködés.

2023. év májusában - már az előző évben megkezdett egyeztetéseiknek köszönhetően - sikerült megkötni az Észak-budai Szent János Centrumkórházzal (a továbbiakban: Kórház) az együttműködési megállapodást. A megállapodás legfontosabb részletei:

- a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi szociális munkással és védőnővel, kórházi védőnővel és kezelő orvossal együttműködve a válsághelyzetben lévő anya és gyermeke segítése,
- a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt. 17 § (2) bekezdések szerinti intézkedések megtétele,
- az illetékességi területen működő kórház pszichiátriai és rehabilitációs osztályával való együttműködés,
- belgyógyászati osztályokra bekerülő idős betegek kórházból történő hazabocsátása előtt egyeztetés,
- ápolási és krónikus osztályokra bekerülő idős beteg további elhelyezésnek ügyében közös esetmegbeszélés,
- a kórházi szociális munkás gyermekkel kapcsolatos krízishelyzetben segítségül igénybe veheti a Szolgáltatási Központ készenléti telefon szolgáltatását,

- a kórház szociális munkása az észlelt problémáról írásbeli (*azonnali intézkedést igénylő esetben telefonon, írásban utólag*) jelzéssel él a Szolgáltatási Központ kórházi szociális koordinátora felé.

A 2024. évben a Kórházban kórházi szociális segítő munka során 17 esetben biztosított az intézmény segítő munkát az I. kerületi ügyfeleknek:

- Tartós kórházi kezelés (*krónikus bel osztály és rehab.*) : 1 eset
- Rendőrségi jelzés kapcsán (*pszichiátria*) : 3 eset
- Rendőrségi jelzés kapcsán (*krónikus belosztály*) : 2 eset
- Kórházi kísérés: : 4 alkalom
- Környezettanulmány elvégzése kórházban : 1 eset
- Visszajelzés kérése kórházból való kiengedés után : 3 eset
- Kórházi elhalálozás (*szerződéses ügyfél*) : 3 eset

Az egyedül élő idősök ellátásánál továbbra is nagy a hangsúly a folyamatos kapcsolattartásra a kórházi szakemberekkel. Az ide bekerülő ügyfeleket rendszeresen látogatta a Szolgálat munkatársa, ha szükséges volt, folyamatosan egyeztetett társintézményekkel. Egy esetben 2 hónapot meghaladó folyamatos, rendszeres kórházi látogatás történt. Több alkalommal látták el étel- és tisztasági csomaggal az ügyfelet, aki nem rendelkezik hozzátartozóval. A családsegítői munkába már bevont ügyfélnek további ápolását sikerült megszervezniük az ápolási osztályra történő átkerüléssel. A segítő munka hatékonyságának érdekében folyamatosan kapcsolatot tartanak a társintézményekkel és a jelzőrendszer érintett tagjaival, valamint a Hegyvidéki Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat kórházi szociális munkás koordinátorával. A pszichiátriai osztályokon fekvő a cselekvőképességet korlátozó ügyfelek ügyében a kerületi gyámhivatallal és a kórházi szociális munkásokkal együttműködve segítik a közös munkát.

Szociális diagnózis

A szociális diagnózis felvétele más típusú feladat, mint a Központban végzett tanácsadói vagy hatósági jellegű tevékenység. A szociális diagnózist készítő esetmenedzser a munkáját önálló munkakörben, a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó munkatársaktól függetlenül végzi. A munkakör betöltése képzéshez kötött. Szociális diagnózist az alábbi esetekben szükséges készíteni:

- a Szolgálatnál megkötött megállapodás alapján nyújtott esetkezelés során a Szolgálat szolgáltatásain kívül egyéb szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását

- igénybevétele látszik szükségesnek az egyén és családja támogatására,
- az egyén közvetlenül a Központnál kér segítséget problémái megoldásában – ide nem értve a központ speciális szolgáltatását igénylőket,
- a Szolgálat vagy Központ munkatársa egy igénylője vonatkozásában annak elkészítését kéri,
- az Szt. 64. § (2) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagja kezdeményezi a diagnózis elkészítését.

A szociális diagnózist készítő esetmenedzser a szociális diagnózist a Szociális Ágazati Portálon közzétett adatlapon készíti el.

A szociális diagnózis :

- az egyén személyi állapotára és családi kapcsolataira,
- lakhatási körülményeire,
- egészségi állapotára és esetleges fogyatékoságára,
- mindennapi életvitelére,
- egyes képességei hiányából fakadó nehézségeire, kommunikációjára,
- személyes kapcsolataira,
- munkaerőpiaci státuszára,
- krízishelyzetek kezelésére vonatkozó képességére,
- a támogatást igénylő életterületeinek felmérésére, a támogatás mértékére és számára igénybe vehető és javasolt ellátások, szolgáltatások meghatározására vonatkozó adatokat tartalmazza.

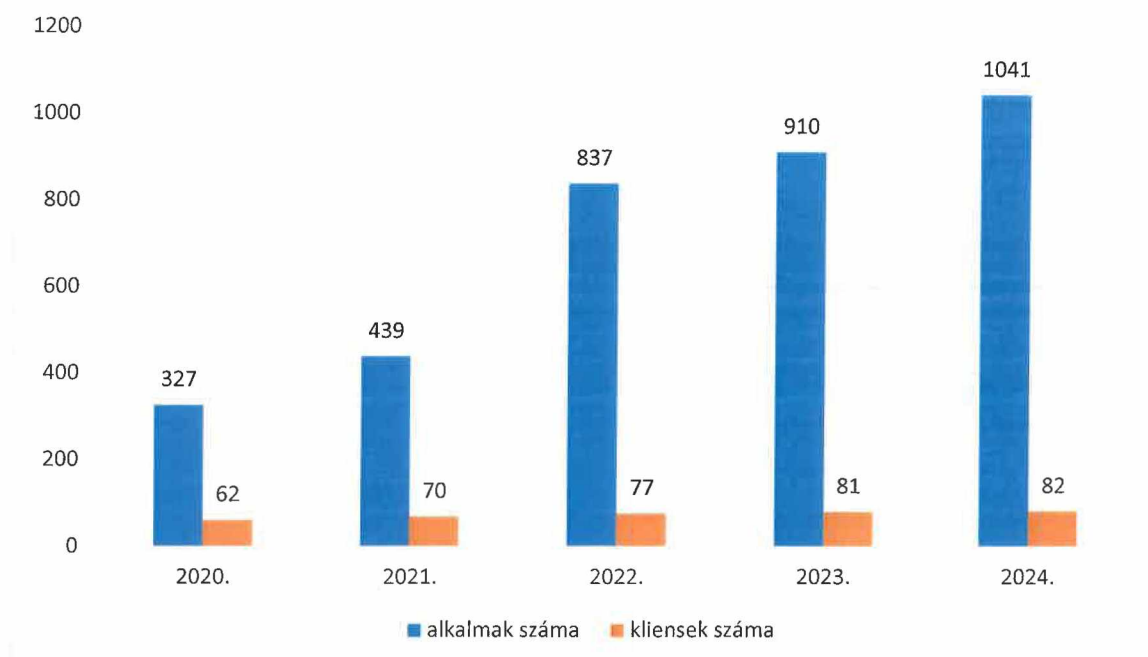
A szociális diagnózis elkészítése irányított személyes interjún alapul, a felvételhez több személyes találkozás, általában 3-4 alkalom szükséges, ebből legalább egy interjú az ügyfél lakásán készül, amennyiben az ügyfél hozzájárul. A szociális diagnózis javaslatlétellel zárul, fontossági sorrend szerint kerül rögzítésre az ügyféllel közösen meghatározott probléma és az ezekhez rendelt és ajánlott szolgáltatások. A szociális diagnózist, a felvételt készítő esetmenedzser és a szolgáltatást igénylő személy is aláírja. Amennyiben az ügyfélnek kapcsolata van a Szolgálat munkatársával az esetgazda is részt vesz a záró ülésen és közösen állítják fel az az elérendő célt és az esetvitel lépéseit. Ebben az évben hét szociális diagnózis felvétel indult a munkatársak jelzése alapján. Ebből három szociális diagnózis valósult meg. Négy ügyfél visszalépett különböző okokra hivatkozva. Az esetek többségében a Szolgálat munkatársai javasolják a szociális diagnózis felvételét, főként azokban az esetekben, ahol elakadást tapasztalnak az esetvitelben. Az elmúlt évek tapasztalata alapján az a jellemzőbb, hogy az egyedülálló ügyfelek szívesebben veszik igénybe ezt a szolgáltatást. Idén is így történt.

Pszichológiai tanácsadás

2024. évben az intézmény egyéni, illetve csoportos formában 82 fő kliensnek (55 felnőtt és 27 gyerek) 1041 alkalommal nyújtott pszichológiai szolgáltatást. A pszichológiai tanácsadás iránti igények száma évről évre emelkedik (12. ábra). A diagramból kiolvasható, hogy 5 év alatt a pszichológiai tanácsadás üléseinek a száma több, mint 300 százalékponttal emelkedtek, miközben a szolgáltatást igénybevevő ügyfelek száma csupán 130 százalékponttal. A fentiek alapján kijelenthető, hogy a kliensek átlagosan több alkalommal vesznek részt pszichológiai tanácsadáson, kevésbé hajlamosak abbahagyni a folyamatot idő előtt, mint az elmúlt években, továbbá egyre összetettebb problémahalmazzal keresik fel a mentálhigiénés szakembereket, így hosszabb időt vesz igénybe a segítő folyamat.

Serdülő és felnőtt ellátás

Az intézményt megkereső serdülők és felnőttek nagyobb arányban önként jelentkeznek pszichológiai tanácsadásra, és kisebb arányban jön olyan, akit a családsegítő az alapellátás keretén belül delegál. Mindemellett az a tapasztalat, hogy akiket delegálnak, kis idő után ők is megtapasztalják és értékelik a pszichológiai segítséget. Az elmúlt évek tendenciája tovább erősödött, az emberek lelki és mentális állapota romlik, továbbra is sok a pszichiátriai ellátást igénylő ügyfél száma, ezért több embert kellett más szolgáltatóhoz küldeni, illetve a pszichológia tanácsadások, szupportív megsegítések folyamata egyre hosszabb időtartama vált szükségessé. Az iskolákban dolgozó szociális segítő munkatársak javaslatára is egyre több szülő vagy kamasz fordult a Szolgálathoz pszichológiai megsegítésért. A 2024-es évben a leggyakoribb problémakörök családi krízisekből, mindennapi stresszekből, az azokkal való megküzdési stratégiák hiányából, családi rendszer felbomlásából, családi dinamikákból eredeztethető érzelmi nehézségekből, elhanyagolásokból és bántalmazásokból, nevelési nehézségekből, viselkedési problémákból, szorongásos tünetekből, társas kapcsolati nehézségekből, énerő hiányából, határtartási nehézségekből, vagy éppen diagnosztizálatlan mentális zavarokból eredtek. A kliensek többségében a hála mindenképpen közös, nagyon hálásak a kapott pszichológiai támogatásokért.

12. ábra Pszichológiai tanácsadást igénybe vevők számának változása

Gyermekepszichológiai ellátás

Az ellátott gyermekek többsége a családsegítők, iskolai szociális segítők továbbítására, önkéntes jelentkezés után kerültek pszichológiai ellátásba. A bejelentkezéskor megjelölt problémakörök leginkább a diszfunkcionális családi működés (addikcióból, szülő mentális betegségéből, elhanyagolásból, bántalmazásból, szülők közötti konfliktusokból, nehéz válásból fakadó) következményeként kialakuló nehézségeket fedik le. Gyakoriak a hangulati, szorongásos tünetek, de megjelenik externalizáló problémás viselkedés is. Az ellátott gyermek között több sajátos nevelési igényű gyermek van (tanulási zavar, ADHD), akiknek más intézmény nem tud ingyenes pszichológiai ellátást/támogatást nyújtani. Több esetben az iskola jelzése alapján kerülnek azok a gyerekek is ellátásra, akik pszichés állapotuk miatt (szociális szorongás, depresszió) nem járnak iskolába. Az esetek többségében az ellátás hosszabb folyamat, amelybe a szülőket a lehetőség szerint bevonja a Szolgálat a tartós változás elérése érdekében. Egyre gyakoribb, hogy az intézményben megjelenő gyermekek pszichiátriai vizsgálata és ellátása is szükséges. Részt vettek a 2024-es évben egy négy alkalmas iskolai kortárs bántalmazást megelőző foglalkozássorozat tervezésében és vezetésében.

Családterápia, párterápia, családkonzultáció, mediáció

Gyakran a családterapeuták azok a szakemberek az intézményben, akik a párokat/családokat együtt, rendszerszintű működés közben látják, tapasztalják. Olyan információkat szereznek így a kliensekről, amelyek tisztázhatnak félreértéseket,

megmagyarázhatnak jelenségeket, rávilágítanak a család erősségeire, gyengeségeire stb. Ezek a tapasztalatok befolyásolni tudják a családsegítést, mivel javaslatokat adhatnak arra vonatkozóan, hogy hol és milyen módon érdemes beavatkozni a család működésébe.

2024-ben összesen 16 párral/családdal dolgoztak együtt a munkatársak, összesen 80 ülés/egyeztetés volt, amelyből:

- Párterápia – 8 pár/ 40 ülés,
- Családterápia – 8 család/ 40 ülés.

A fenti esetek jellegzetességei:

- Elvált/szétköltöző szülők között a közös gyermek léte fenntartja a kapcsolatot. A közös munka célja a szülői alrendszer rendezése, a fenntartható kommunikáció kialakítása. A gyermeki alrendszer megerősítése – kísérlet a gyermek kivonására a szülők közötti konfliktusból. A szétválás okozta érzelmek, indulatok mérséklése – több éve húzódó kapcsolati feszültség enyhítése. A szülők a kapcsolati gyászban elakadtak, a hibáztatás még mindig része a kapcsolati dinamikának. Új fókusz kialakítására van szükség: mindenki a saját mentális állapotáért felelős. Közös felelősségük a gyermek. Az eltérő nevelési elvek összehangolása, a gyermek fejlődési szakaszához illeszkedő szülői attitűd megvitatása is része volt a folyamatnak. Az egyszülős családok működésének támogatása. A rendszeres kapcsolattartás biztosítása.
- Gyengén strukturált családi rendszer – elhanyagolt gyermek. A közös munka célja a családi szerepek, szabályok kijelölése és megerősítése, különös tekintettel a szülők feladatköreire. A szülői alrendszer megerősítése – egyenrangú szülőkapcsolat kialakítására törekvés. Pszichoedukáció nevelési kérdésekben – eltérő nevelési elvek összehangolása, a gyermek fejlődési szakaszához illeszkedő szülői attitűd megvitatása.
- Bántalmazás a családban. A közös munka célja a bántalmazó magatartás leállítása. Lehetőség szerint a bántalmazó és bántalmazott szeparálása. A bántalmazott pszichés támogatása, erősítése, a trauma feldolgozásában nyújtott segítség. A bántalmazó támogatása abban, hogy felismerje és korrigálni tudja saját működését – amennyiben nyitott erre a folyamatra és képes belátásokra jutni. Az együttműködés új szabályainak kialakítása, a gyermekek helyzetének rendezése.
- Önkéntes igénybe vevők. Eszkalálódó párkapcsolati feszültség problémájával érkeztek a Szolgálathoz a párok. A régóta fennálló rendszerszintű probléma megoldására az arra motivált párokban megjelent a segítség kérés igénye. Ezeknél a pároknál, ha van közös gyermek, akkor nagy esély van a kapcsolat

stabilizálására. Amennyiben nincs gyermek, akkor fókuszba elsősorban az együtt maradás vagy szétválás dilemmája került. Hatékony segítséget tudott a Szolgálat nyújtani a döntés meghozatalában, amely segítette a továbblépést és egy kiegyensúlyozottabb mentálhigiénés állapot megélését. Az elmúlt évek tapasztalata, hogy egyre több önként jelentkező keresi meg kimondottan a család- és párterápiás szolgáltatásokat és veszi fel az intézménnyel a kapcsolatot. Ebben az évben szembetűnő változás volt, hogy 11 önkéntes párral dolgoztak a szakemberek, amely azt jelenti, hogy a kerületi lakosság körében kezd elterjedni a pár- és családterápiás szolgáltatás lehetőségének híre. A szolgáltatást önkéntesen igénybe vevő pároknál/családoknál megfigyelhető, hogy sokkal magasabb ülésszámmal vesznek részt a munkában, elkötelezettebbek és motiváltabbak. A prevenció érdekében is fontos, hogy növeljük az önként jelentkező párok és családok számát az intézményben.

Online munka sajátosságai:

Az online térben végzett terápiás munka készség szintű elsajátítása lehetővé teszi, hogy a kapcsolatot akkor is fenn tudja tartani a szakember, ha a kliensek nem tudnak az intézményben megjelenni. A tapasztalat továbbra is az, hogy bizonyos élethelyzetekben, különösen nagy indulatokat átélő párok esetében biztonságosabb az online térbe hívni őket, hiszen a távolság tudata csökkentheti a feszültséget. A párokkal az online térben végzett munka előkészítheti a valós térben való találkozást, felkészíthet a személyes jelenlét kihívásaira, ami elengedhetetlen feltétele a családsegítésnek. Lehetőséget adhat arra, hogy a párokat/családokat felkészítsék a közös munkára, előkészítsék a családterápiát.

A családterapeuták szakmai fejlődését rendszeres havi szupervízió támogatja, melyet Frankó András családterapeuta, szupervízor vezet. A szupervízió segítségével számos esetet meg tudnak beszélni a szakemberrel és a munkatársakkal, amely jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az intézménybe érkező, kevésbé motivált klienseket hosszabban megtartsák és támogassák. A szupervízió lehetőséget teremtett arra is, hogy esetenként, meghívott kollégákkal, alaposabban megbeszélhessék egy fókuszba tett problémát.

Jogi tanácsadás

A szolgáltatás során a tanácsadást kérő először egy családsegítő munkatárssal találkozik, aki első interjút készít vele, megvizsgálva, hogy a jogi eszközökön kívül milyen megoldási lehetőségek vannak a probléma megoldása érdekében. A jogi tanácsadás során a családsegítő munkatárs is jelen van, segíti a jogász munkáját, ill. az ügyfél felé könnyíti a kommunikációt. Különösen pszichiátriai vagy értelmileg akadályozott ügyfelek

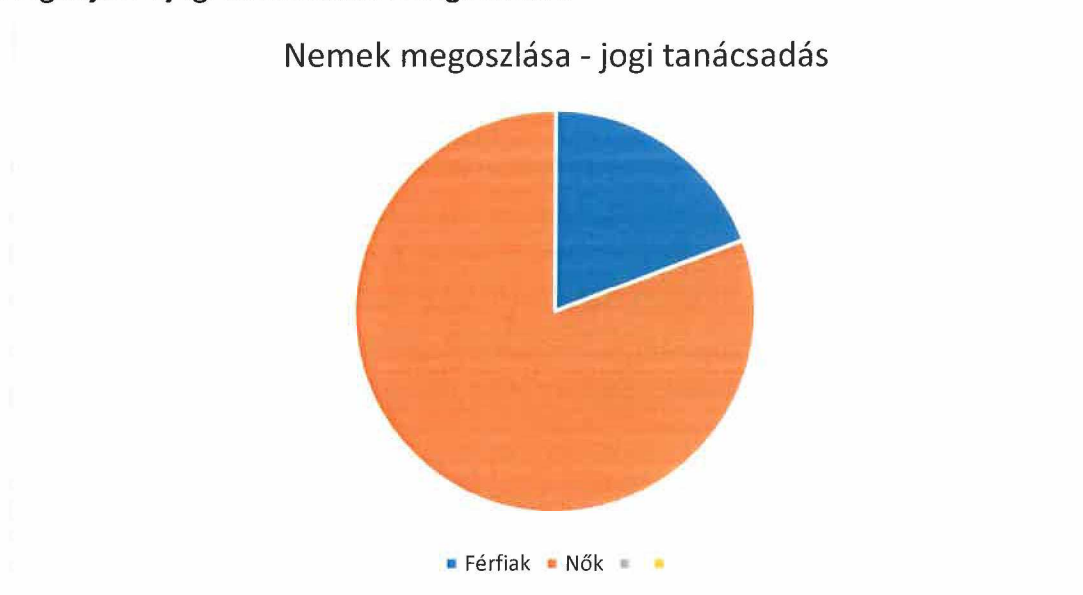
esetében fontos részt venni a tanácsadáson sok esetben „tolmács” szerepkörben van jelen, valamint olyan esetekben, amikor az ügyfelet érzelmileg támogatni kell.

2024. évben 41 telefonos és 57 személyes jogi tanácsadás folyt az intézményben. Ez összesen 98 tanácsadást jelentett. Az 57 személyes ügyfélforgalom során 45 fő, míg a 41 telefonos tanácsadásból összesen 37 fő vett részt.

Az előző évhez képest a telefonos jogi tanácsadás száma emelkedett jelentősen (2023-ban 23 telefonos tanácsadás, míg személyes 54 történt). Az intézményben továbbra is hetente egy alkalommal egy külsős munkatárs fogadja telefonon vagy személyesen a jogi problémákkal hozzájuk fordulókat.

A szolgáltatás során a tanácsadást kérő először egy családsegítő munkatárssal találkozik, aki első interjút készít vele, megvizsgálva, hogy a jogi eszközökön kívül milyen megoldási lehetőségek vannak a probléma megoldása érdekében. A jogi tanácsadás során a családsegítő munkatárs is jelen van, segíti a jogász munkáját, ill. az ügyfél felé könnyíti a kommunikációt. Különösen pszichiátriai vagy értelmileg akadályozott ügyfelek esetében fontos részt venni a tanácsadáson, sok esetben „tolmács” szerepkörben vannak a munkatársak jelen, valamint olyan esetekben, amikor az ügyfelet érzelmileg támogatni kell.

Érdekes megfigyelni a nemek szerinti megoszlást (13. ábra), több mint négyszer több nő veszi igénybe a jogi tanácsadás szolgáltatást.

13. ábra nemek szerinti eloszlás

Csoportmunka és szabadidős tevékenység szervezése

Rendszeresen, évente 9 alkalommal kerül megszervezésre csoportfoglalkozás a fogyatékkal élő személyek családtagjai számára. A fogyatékoság megjelenése a családban mindig súlyos érzelmi és anyagi terhet jelent. A kedvezőtlen jövedelmi viszonyok és a család kirekesztődése rányomja a bélyegét a fogyatékkal élők szocializációjára. A havi rendszerességű, 1,5 órás nyitott, önsegítő csoporton való részvétel térítésmentes, a csoporthoz bármikor lehet csatlakozni. Általában felnőtt fogyatékosok családtagjai jelentkeznak, egy olyan csoporttag van, aki fogyatékos gyermeket nevel. 2024-ben 9 alkalommal tartottak csoportfoglalkozást, amelyeken 7 fő vesz részt rendszeresen.

A „**BUBORÉKOK**” csoport nem az egyes fogyatékoságok alapján, hanem a fogyatékoságra általánosságban fókuszál. Célja, a fogyatékkal élők családtagjai számára egy olyan közösség létrehozása, ahol megoszthatják egymással és a szakemberekkel a nehézségeiket és kölcsönösen segíthetik egymást azok leküzdésében. Az azonos nehézségekkel küzdő, a fogyatékosággal élő emberek hozzátartozói számára egy támogató közösséghez való tartozás, a belső erőforrások mozgósítása. Távolabbi cél a csoportvezetésnél, hogy lassan háttérbe vonulva, önsegítő csoporttá alakulva működjenek. A szakemberek feladata nem az egyes tagok problémájának a megoldása, hanem a rávezetés arra, hogy az egyes problémákat hogyan lehet a fogyatékkal élők és családtagjaik számára a lehető legjobb formában megoldani. A foglalkozásokon kívül a csoport vezetői a tagokkal folyamatosan kapcsolatot tartanak és nyomon követik a helyzetük alakulását. A csoportvezetők az aktuális szakmai információk elsajátítása és kapcsolatépítés miatt részt vesznek a szakmai konferenciákon, workshopon. Erre az évből 4 alkalommal került sor, az itt elhangzott információkat pedig be tudták építeni a csoport találkozóira, megbeszélésre.

Jellemző a csoportra a nyitottság, az egymás elfogadása és meghallgatása. Ez azért nagyon fontos, mert cél egy biztonságos környezet kialakítása, egymás meghallgatása, a csoporttagok megerősítése. A csoport témáinak megválasztása részben közös munka. A csoportfelelősök előre felépített tematika szerint dolgoznak, de alkalmazkodnak a csoporttagok igényéhez, hangulataik, érzéseik, nehézségeik, örömeik, sikerélményeik megéléséhez. Az adott téma kiválasztását meghatározhatja még az aktuálisan, a csoporttagokat foglalkoztató kérdések, dilemmák is, amit behoznak. Az előre megbeszélt csoport téma esetében előfordult olyan helyzet, amikor a választott témát felülírta egy váratlan élethelyzet, így ennek kellett teret biztosítani.

A csoport eddigi tapasztalatai:

- a csoporttagoknak szükségük, igényük van a rendszeres, havi találkozásra,

- biztonságos, nyugodt környezetben vannak, ahol nem kell magyarázkodni a gyermekük állapota és helyzete miatt,
- kérdéseket, féltelmeiket, dilemmáikat nyíltan elmondhatják, válaszokat kapnak,
- elfogadó közegben megértés fogadja őket.

A **Szülői csoport** 2024. januárjától indult el, havi egy alkalommal, csütörtöki vagy keddi napokon, 16:00-17:30 óra között. 12 témával készültek az intézmény munkatársai, januártól – júniusig, 6 alkalom, illetve egy kicsi nyári szünet után, szeptembertől - decemberig terveztek még 4 alkalmat. Helyszíne pedig a Szolgáltatási Központ Attila úti épülete. A szülőkhöz a csoportok híre az iskolákon (*e-mailben az osztályfőnökök által*), óvodákon, illetve a honlapon keresztül jutott el. Nyitott csoport, így a csatlakozás a meghirdetett témák mentén is lehetséges, csak alkalmasszerűen. A meghirdetett alkalmakra többször is sikerült szakembert felkérni.

Az alábbi témák valósultak meg a 2024-es évben:

1. Segítség, válunk! (*január, február*) - Meghívott szakember: Dr. Wahl Patrícia
2. Segítség, kamasz gyereket nevelek! (*március-április*) - Meghívott szakember: Tarján Magdolna
3. Segítség, szorong a gyerekem! - Meghívott szakember: Sulyok Róza
4. Segítség, kütyüzik a gyerekem! (*június, szeptember, október*)
5. Segítség, tovább tanul a gyerekem! (*november*)
6. Segítség, nem szobatiszta a gyerekem! (*december*) – Meghívott szakember: Horváth Zsuzsanna

A **kamaszcsoport** 2021. októberében indult el, elég kevés létszámmal. A csoport 1 tanévre szerződik, szeptembertől júniusig. A 2024. év első felében 12 főre duzzadt a kis csoport, akik 13-15 év közötti I. kerületben élő gyerekek, többségük kerületi iskolába is jár. A gyerekek a kortárssegítés, önkéntes munka és a társadalmi problémák témakörökkel ismerkedtek meg élmény pedagógia módszerek segítségével. Ezek mellett ebben az évben a Máltai Szeretetszolgálat segítségével az elsősegély nyújtás alapjaival is megismerkedhettek a gyerekek. 2024. szeptemberében 14 fő jelentkezett a csoport indulásakor, akik 12-15 év közötti I. kerületben élő vagy I. kerületben tanuló gyerekek. Tovább folytatódott a társadalmi gondok felismerésére való érzékenyítés. Az év második felében a gyerekek is készülnek témával, amire ők készülnek fel és ők adják át a tudást a társaiknak. Ez mellett természetesen az önismeret fejlesztése, szociális készségfejlesztés is folytatódik a gyerekeknél.

Kerületünkben jelenleg „klasszikus” utcai (*lakótelepi*) szociális munka nem zajlik a városrész sajátosságai miatt, de erre igény lenne, hogy a szociális munka módszereivel és eszközeivel segítséget nyújtson az intézmény az ellátási területünkön élő kallódó, csellengő gyermekeknek és fiataloknak. A közterületeken végzett aktív jelenléttel lehetőség nyílna a gyermekek és fiatalok szükségleteinek felmérésére, problémáik feltárására és a megfelelő szolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítésére. Az utcán csellengő, veszélyeztetett fiatalok, és igényeikhez igazodó programokat szervezése, prevenciós tevékenységek, felvilágosítás, és információnyújtás érdekében hasznos lenne egy megfelelő méretű közösségi tér kialakítása, ahol képzett szociális munkások részvételével tudnának speciális szolgáltatást nyújtani.

A csoportfoglalkozásokon kívül rendszeresen – minden hónapban 1 alkalommal – szerveznek kézműves foglalkozást is. Ennek szintén jelentős közösség építő jellege van, hiszen a foglalkozásokon az ügyesebbek segítik a gyengébbeket. A foglalkozások szervezésekor igyekeznek figyelemmel lenni az aktuális ünnepi témakörre (*pl. farsang*) és eköré kerül megszervezésre a foglalkozás. Ez általában jó alkalom az adott ünnepre való hangolódásra. Az előző évben 9 alkalommal került sor kézműves foglalkozásra, mert

a nyári hónapokban nincsenek foglalkozások a táborok miatt. Ezeken a foglalkozásokon összesen 48 fő vett részt.

Az év során egy szabadidős rendezvény megrendezésében vállalt az intézmény jelentős szerepet, ami a hagyományosan megrendezésre kerülő családi nap a Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpontban. A rendezvényen az intézmény szakmai egységei mellett képviseltették magukat a kerület oktatási és nevelési intézményei, több civil szervezet, a GAMESZ, a rendőrség, a katasztrófavédelem és a polgárőrség. A rendezvényen az intézmény és a közreműködő szervezetek színes programokkal, kézműves, ügyességi és műveltségi vetélkedőkkel foglalkoztatták a résztvevőket. Minden résztvevő szervezet játékos formában bemutatta a saját működését, ezáltal igyekezett közebb kerülni a lakossághoz és egy bizalmi viszonyt kialakítani. A rendezvényen lehetőség volt a résztvevő szervezeteknek a színpadon is bemutatkozni. Óvodák, és az idősek klubjának tagjai táncos műsorral szórakoztatták a közönséget. A kicsik számára bohóc műsor és koncertek voltak. A nap végére a tombola tette fel a koronát, amelyet a szervezetek és vállalkozások nagyszámú felajánlása biztosított. A rendezvény népszerűségét az is mutatta, hogy a nagy meleg ellenére 500-an látogattak ki a rendezvényre és vettek részt a programokban. Összességében elmondható, hogy sikerült a korábbi évekhez hasonló, a kicsik és nagyok számára érdekes, színes forgatagot szervezni.

Családvédelmi koordináció

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyár.) 1/A. §-a szerint a Kormány a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelöli ki.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény alapján a családvédelmi koordinációért felelős szerv tájékoztatást ad a bántalmazottnak többek között

- a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről,
- a bántalmazottat megillető jogosultságokról,
- a család és a gyermekek védelmét szolgáló szociális intézményrendszerrel és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy
- a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv a bántalmazottat kérelmére személyesen meghallgatja. Ebben az esetben a bántalmazó meghallgatására is sor kerül azzal, hogy a bántalmazott kérelmére a bántalmazót és a bántalmazottat külön-külön kell meghallgatni. A bántalmazott kérelmére arról is megfelelően gondoskodni kell, hogy a bántalmazó a személyes meghallgatást közvetlenül megelőző és azt közvetlenül követő időben se léphessen kapcsolatba a bántalmazottal.

2024. évben 12 esetben érkezett közeli hozzátartozók között erőszak veszélyéről jelzés az alábbi szervektől, intézményektől:

- 1 db jelzés Budapesti Rendőr-főkapitányság I. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály
- 1 db jelzés Budai Központi kerületi Bíróság
- 1 db jelzés Igazságügyi Minisztérium Parlamenti Államtitkárság Igazságügyi Szakmai irányítási Főosztály
- 3 db jelzés Budapest Főváros Kormányhivatala I. Kerületi Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztály
- 6 db jelzés Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Szociális és Gyermejkölési Szolgáltatási Központ.

Ezekben az ügyekben minden esetben megtörtént a bántalmazott írásbeli tájékoztatása a jogszabályban foglaltak szerint, azonban az eltelt idő alatt egy bántalmazott sem kérelmezte személyes meghallgatását, a személyes tájékoztatást, tanácsadást.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv 6 db ügyben jelzést küldött a Szolgáltatási Központ részére, 1 db ügyben Budapest Főváros Kormányhivatala I. Kerületi Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztály részére és 1 db ügyben az Újbudai Áldozatsegítő Központ részére.

III. 2. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása

A Gyvt. 41. §-a alapján a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek is. Egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái – a gyermekek életkorának megfelelően –

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Az I. kerület vonatkozásában a gyermekek napközbeni ellátása a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseivel összhangban a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde (a továbbiakban: Egyesített Bölcsőde) útján, valamint az Önkormányzat által nyújtott támogatás alapján családi bölcsőde útján valósul meg.

Az Egyesített Bölcsőde közel 16 éve együttműködő partnere a jelenlegi META-Don Bosco Technikum és Szakgimnáziumnak, amely intézmény érettségire épülő szakmai képzéseket szervez. Az intézményben többek között gyógyszerári asszisztensnek, gyógymasszőrnek, ápolónak, csecsemő- és gyermekápolónak, mentőápolónak, kisgyermekgondozó, -nevelőnek, gyógypedagógiai segítő munkatársnak, idegenvezetőnek stb. tanulhatnak a beiratkozók. Az Egyesített Bölcsőde kezdetektől biztosít együttműködési megállapodás alapján gyakorlati helyet az intézmény kisgyermeknevelő képzésében résztvevő hallgatói számára. A jogszabályok módosításával bevezetésre került a szakképzési rendszer/duális képzés. Az Egyesített Bölcsőde szerepvállalása az új képzési struktúrában fővárosi szinten is meghatározó, hiszen jelenleg csak egy kerület bölcsődei intézménye segíti ilyen formában a gyakorlati képzést egy másik képzőhellyel. Ennek előnye, hogy soha nem mutatkozott szakemberhiány az I. kerületi bölcsődékben.

III. 2. 1. Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde

Gyermeklétszám alakulása a 2024. nevelési-gondozási évben:

Az NM rendelet 34-48. §-a gyermekek napközbeni ellátásának, ezen belül a bölcsőde működésének meghatározója, a gyermekvédelmi törvény mentén. Egyik meghatározó eleme a rendeletnek a gyermekcsoportok létszámkialakítására vonatkozó rész az alábbiak szerint: két éven aluli gyermekek esetében 12 fős csoportok, második életévüket betöltött gyermekek esetén 14 fős csoportok alakíthatók ki úgy, hogy az intézmény működési engedélyében szereplő összes engedélyezett férőhelyszám sem léphető túl. Sajátos nevelési igényű, korai fejlesztésre-és gondozásra jogosult gyermek nevelés-gondozása is biztosítható bölcsődében, azzal a kitéttel, hogy létszám tekintetében ezen gyermekek két főnek számítanak; speciális csoport esetén maximum 6 fő képezheti a csoport létszámát.

Adott nevelési-gondozási évre a jelentkezéseket minden tárgyévi április 1.-május 31. között lehet benyújtani, de az év folyamán folyamatos a felvétel – szabad- vagy év közben megüresedő férőhelyek függvényében. Az Egyesített Bölcsőde három telephelye összesen 178 fő gyermek napközbeni ellátására, nevelésére-gondozására alkalmas. Soron kívül veszik fel a jelzőrendszeren keresztül érkező eseteket, valamint a felvételnél előnyben részesítik azokat a 20 hetes – 3 éves korú kisgyermeket, akik esetében a szülő rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül és megfelel a GYVT-ben előírt bölcsődei felvétel kritériumainak.

A gyermekfelvételt, a családokkal való együttműködést és a nevelés-gondozás folyamatát a „Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” (a továbbiakban:

Alapprogram) és az intézmény saját Szakmai Programja, Felvételi Szabályzata mentén végzik. Az NM rendelet 40. § (1)-(2) bekezdése alapján az alapellátáson túl időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást biztosítanak mindhárom telephelyen a bölcsődei csoportokban, az *aktuálisan üres férőhelyeken*. A csoportok létszáma a szolgáltatást igénybevevők létszámával bővül, szem előtt tartva a rendelet azon pontját, hogy azonos időben, egyetlen nyitvatartási napon sem haladhatja meg az ellátottak száma a megengedett maximális csoportlétszámot. Az Egyesített Bölcsődében a szakmai és kiegészítő feladatokat összesen 54 fő munkavállaló biztosítja.

2024 év végén, készülve az újonnan kialakított Dezső utcai épületben a 3 db mini bölcsődei ellátás megkezdésére és nyújtására a fenntartó a mini bölcsődék létszámkeretének meghatározásával 12 fővel emelte az engedélyezett státuszok számát. A gyermekek bölcsődei felvétele az Egyesített Bölcsőde intézményvezetőjének hatásköre. A bölcsődei felvétel kapcsán meghatározó személyes találkozásokra így sor kerül, mellyel a családok számára közvetlen segítséget tudnak biztosítani, valamint a személyre szabott ellátást, egyéni bánásmódot eredményesebben tudják megvalósítani.

A bölcsődei alapellátás kapcsán a 2024-es évben is változatlan volt az Intézmény Budapest Főváros Kormányhivatala által engedélyezett férőhelyeinek száma, melyet az NM rendelet határoz meg a gyermekcsoportok száma és az ellátott gyermekek életkorának figyelembevételével.

Engedélyezett férőhely: 178 fő

Vezető bölcsőde (Iskola bölcsőde) 88 fő

I.sz. telephely (Tigris bölcsőde) 50 fő

II.sz. telephely (Lovas bölcsőde) 40 fő

Beíratott gyermekek száma – bölcsődei alapellátás

(felvételi könyv és KENYSZI alapján)

2024. május 31.

Vezető bölcsőde (Iskola bölcsőde) 76 fő

I.sz. telephely (Tigris bölcsőde) 48 fő

II.sz. telephely (Lovas bölcsőde) 38 fő

Beíratott gyermekek száma – bölcsődei alapellátás

(felvételi könyv és KENYSZI alapján)

2024. október 31.

Vezető bölcsőde (Iskola bölcsőde) 62 fő

I.sz. telephely (Tigris bölcsőde) 42 fő

II.sz. telephely (Lovas bölcsőde) 26 fő

A 2024/2025-ös, szeptemberben indult nevelési évben folyamatosan emelkedett a létszám, hiszen a beszoktatások a szakmai, módszertani ajánlások alapján megközelítőleg november végéig zajlottak mindhárom telephelyen.

Időszakos gyermekfelügyelet – szolgáltatás

2024. május 31.

Vezető bölcsőde (Iskola bölcsőde) 2 fő

I.sz. telephely (Tigris bölcsőde) 1 fő

II.sz. telephely (Lovas bölcsőde) 0 fő

2024. október 31.

Vezető bölcsőde (Iskola bölcsőde) 2 fő

I.sz. telephely (Tigris bölcsőde) 1 fő

II.sz. telephely (Lovas bölcsőde) 0 fő

A gyermekek adaptációja szolgáltatás esetében is megegyezik az alapellátott gyermekek adaptációjának protokolljával, így még novemberben is folyamatos volt a gyermekek beszoktatása. Az időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás igazodik a kerületi kisgyermekes családok igényeihez. Általában jóval több jelentkezés érkezik, mint amit teljesíteni tud az intézmény. Ennek oka, hogy az intézményben nincs külön felügyeleti csoport, hanem egy, jogszabályban meghatározott feltételrendszer szerint; az alapellátási csoportok aktuálisan (napi) üres férőhelyein. Az adott napon hiányzó gyermekek számának alakulása miatt, a tervezés és a gyermekek felvételéről való döntés nehézkes.

2024. nevelési évben a bölcsődékben

Határozattal rendelkező Sajátos Nevelési Igényű vagy Korai fejlesztésre jogosult gyermek: 5 fő

A bölcsőde napközbeni alapellátást – szakszerű nevelést-gondozást - biztosító intézményként *korai fejlesztést* nem végezhet. Az SNI és korai fejlesztésre jogosult gyermekek is a normál fejlődésmenetű gyermekek számára biztosított nevelés-gondozásban részesülnek. A számukra előírt fejlesztésekre, a megadott helyszínekre a szülőknek kell elvinniük a gyermekeket. Jelen helyzet ellenére is nagy figyelem kerül a másképp fejlődő gyermekek (SNI) és a normál fejlődési ütemtől elmaradt, megkésett fejlődésű kisgyermekek nevelésére, gondozására; hiszen a korai életévek a legfontosabbak. 2024. évben is megbízási szerződéssel alkalmaztak gyógypedagógust, akinek segítő és tanácsadó szerepe van mind a kisgyermeknevelők, mind a szülők, családok felé. A gyógypedagógus folyamatosan látogatja a csoportokat szülői kérésre vagy kisgyermeknevelői jelzésre. Még 2019-ben bevezették a szülő-gyógypedagógus fogadó órák lehetőségét mindhárom telephelyen. Tapasztalatok szerint egyre jobban megismerik ezt a lehetőséget a családok, egyre többen élnek a tanácsadási alkalmakkal. A személyes találkozáson túl a szülők elektronikusan is feltehetik kérdéseiket a gyógypedagógusnak. Ezen feladatai mellett a kolléganő segíti a Korai Fejlesztővel, a Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolattartást is az egyes gyermekekkel kapcsolatban.

A fogadóórák száma minden esetben a szülői igényekhez igazított, negyedévente a telephelyeken illetve a szülők és gyógypedagógus között online formában is. 2024-ben megbízási szerződéssel már pszichológust is foglalkoztattak az intézményben, hogy a kisgyermeket nevelő családok komplex támogatást kaphassanak. Heti rendszerességgel látogatja a bölcsődéket; feladata: szűrés, monitorozás, tanácsadás. Együttműködik a pedagógusokkal szülőcsoportos beszélgetéseken, szakmai anyagok kidolgozásában és házi továbbképzések megtartásában is. A családok támogatása kapcsán egyéni konzultációs lehetőségeket biztosít a szülők számára.

Bölcsődei személyi térítési díj:

2012. év áprilisától az étkezési díj mellett bölcsődei gondozási díjat is meghatároz a Rendelet. Az alapellátásban bevezetett személyi térítési díj (étkezési díj + gondozási díj) fizetése kapcsán az étkezési díj hiányzás esetén jóváírásra kerül. A szülők jövedelemnyilatkozatai alapján – differenciáltan - a napi gondozási díj, 0 és 500 Ft között van. A napi négyszeri étkezésért a szülők 722 Ft + ÁFA/nap összeget fizetnek. A jogszabály által meghatározott kedvezményezett kör számára biztosítja az intézmény a meghatározott kedvezményeket.

Kedvezményezettek 2024 évben:

A Gyt. 5. § qb.) pontja alapján a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, valamint az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 4. § 25. pontjában foglaltaknak megfelelő gyermek, fiatal felnőtt, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek szülője, törvényes képviselője veheti igénybe.

A Gyt. 21/B. § (1) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették.

Az ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülők 2024. évi adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

Egyesített Bölcsőde		
Iskola bölcsőde	fő	fő
2024	május	október
családjában 3 vagy több gyermeket nevel	11	7
RGYVK	-	-
jövedelem alapján	6	6

családjában tartós beteg vagy SNI gyermeket nevel	4	3
összesen:	21	16
Tigris bölcsőde	fő	fő
2024	május	október
családjában 3 vagy több gyermeket nevel	9	5
RGYVK	1	1
jövedelem alapján	5	4
családjában tartós beteg vagy SNI gyermeket nevel	1	1
összesen:	16	11
Lovas bölcsőde	fő	fő
2024	május	október
családjában 3 vagy több gyermeket nevel	7	5
RGYVK	-	-
jövedelem alapján	1	-
családjában tartós beteg vagy SNI gyermeket nevel	2	1
összesen:	10	6

Bölcsődei prevenciós munka

A családok esetében számos esetben nevelési nehézség, dilemma, bizonytalanság tapasztalható. A szülők szülői szerepükben bizonytalanok; gyakran problémát okoz a gyermekek életkorának megfelelő határok, keretek, szabályrendszer kialakítása. Még mindig *növekszik az egyszülős családok száma*; valamint azon családok száma, ahol a szülők különválása egybeesik a gyermek bölcsődébe kerülésének időszakával. A gyermekek, családok kiegyensúlyozottsága labilisabbá vált. Az Egyesített Bölcsőde

munkatársai továbbképzéseken vesznek részt annak érdekében, hogy eredményesen tudják támogatni a családokat.

A prevenciós munkában részt vesz az intézmény bölcsődeorvosa, a gyógypedagógus és a pszichológus is. Egyik említett szakember foglalkoztatása sem kötelező feladata az intézménynek, de fontos a családok támogatása, ezért prioritás az intézmény számára a foglalkoztatásuk. A bölcsődeorvos a gyermekek rendszeres státusz felmérése alkalmával szűrni tudta a spontán érésben való elmaradásokat. Ezt a szűrést egészítette ki a megbízással foglalkoztatott gyógypedagógus és pszichológus szakember munkája.

A Szolgáltatási Központtal folyamatosan tartja a kapcsolatot az Egyesített Bölcsőde, részt vesznek esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon. A kiemelten kezelendő gyerekek esetében minden lehetséges kapcsolattartási formát – főleg a személyes találkozást - használnak. Minden évben, így 2024-ben is részt vett az intézmény a Szolgáltatási Központ által megszervezett éves Gyermekevédelmi Konferencián. A Szolgáltatási Központ számára kötelező feladatot – iskolai- és óvodai szociális munka – megállapodás alapján kiterjesztették a bölcsődékre is, melyet eredményesen működtettek a Szolgáltatási Központ bölcsődébe kirendelt munkatársával. Sok feladata van és igazán példaértékű a szakmai együttműködés a bölcsődével. Évről-évre növekszik azon esetek száma, melyben nagyon hasznos a bölcsődei szociális segítő támogatása, szaktudása a családokért végzett eredményes munka kapcsán. Jogszabályi kötelezettségnek eleget téve, mindhárom bölcsődében működtetik a Szülői Érdekevédelmi Fórumot, mely az ellátottak érdekeinek képviselőjére jogosult három oldalú fórum. A Fórum évente legalább két alkalommal, illetve szükség szerint ülésezik. Az ülésekről jelenléti ív és feljegyzés készül.

2019-től az intézmény együttműködik a Gordon Intézettel, a Gordon kommunikációs modell *nemzeti képviselőjével*; a budapesti bölcsődék közül először az Egyesített Bölcsődéjének Iskola utcai bölcsődéje lett Gordon referencia intézmény. A családok igényeinek, szükségleteinek feltérképezésében, a problémák kezelésében gyakorlatban alkalmazható módszer beépült a pedagógusok mindennapi munkájába. A kommunikációs készségtár tanulható és kiválóan alkalmazható már a legkisebb korosztállyal is. Az Egyesített Bölcsőde segíti a gyermekeket érzelmeik beazonosításában, a konfliktusok megoldásának lehetőségeiben – szem előtt tartva az egyéni igényeket, szükségleteket. A pedagógusok számára mentori segítséget nyújtanak, a folyamatot dokumentálják. 2024. évben bevezetésre kerültek a módszer eszközeinek, gyakorlati alkalmazását segítő műhelymunkák a kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajkák körében. A tapasztalatok alapján az elmúlt években a szociális kapcsolatok kissé háttérbe szorultak, ennek eredményeként a gyermekek körében a szociális kompetenciák hiányossága, valamint a beilleszkedési nehézségek megjelentek. A gyermekek szocializációs folyamatának megrekedése újabb kihívás elé állította a családokat és az intézmény pedagógusait is. Erre reflektálva pedagógiai tanácsadással kapcsolatos tanfolyamokon is vettek részt az intézmény pedagógus kollégái. A szülők

számára egyéni konzultációk keretében, illetve edukációs előadások szervezésével nyújtottak segítséget.

Az intézményben az elmúlt évben is eleget tettek a Gyvt.-ben meghatározott feladatoknak. Fokozott figyelmet fordítottak a prevencióra és az egyedi problémák hatékony megoldására, a szülők szülői szerepének erősítésére.

III. 2. 2. Családi bölcsőde

A Gyvt. 44/A. § (1) bekezdése alapján a családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.

A családi bölcsődében húszhetes kortól hároméves korig biztosítható a gyermekek ellátása. A családi bölcsőde a családban nevelkedő gyermek számára nyújt életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Az alapellátáson túli szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat. A jelenlegi intézményhálózat – bölcsőde, óvoda, iskola – mellett lehetőséget teremt a Gyvt. arra, hogy a szülők választhassanak egyéb, más típusú napközbeni ellátások közül.

Az önkormányzat 2 családi bölcsődével állt az elmúlt évben szerződéses kapcsolatban a Kapocs a Gyermekekért Nonprofit Kft. fenntartásában működő Csiribiri Családi Bölcsődével és a Malvin-Ház Családi Bölcsődével. Az önkormányzat mindkét bölcsődében legfeljebb 7 fő gyermeket támogat havi 25 000 Ft összeggel, azaz legfeljebb havi 175 000 Ft támogatást kaphattak a családi bölcsődék 2024. évben.

III. 3. Gyermekek átmeneti gondozása

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat a Gyvt. 94. § (3) bekezdésének b) pontja szerinti gyermekek átmeneti otthonának működtetési kötelezettségét nem önálló intézmény fenntartásával teljesíti, hanem más szervvel kötött ellátási szerződés útján biztosítja. Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzattal kötött megállapodást, amely alapján 2012. január 01. napjától kezdődően határozatlan ideig a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az általa fenntartott 1039 Budapest, Víziorgona u. 7. szám alatti Óbudai Családi Tanácsadó és gyermekvédelmi Központ keretén belül működő Gyermekek Átmeneti Otthonában (a továbbiakban: Gyermekek Átmeneti Otthona) 1 fő részére biztosítja az ellátást a Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat vonatkozásában. A gyermek átmeneti otthonában történő elhelyezés iránti kérelmet a Szolgálat vezetőjéhez

kell benyújtani. Az ellátás igénybevételeéről a Szolgálat intézményvezetője intézkedik. Az előző évben az I. kerület vonatkozásában nem történt elhelyezés a Gyermek Átmeneti Otthonában.

IV. A felügyeleti szervek által tett megállapítások

IV. 1. Szolgáltatási Központ

A 2024-es évben az intézményben hatósági ellenőrzést tartott a Budapest Főváros Kormányhivatala, amely hiányosságot nem tárt fel.

IV. 2. Egyesített Bölcsőde

2024-es évben az intézmény székhelyén és telephelyein nem volt hatósági ellenőrzés.

V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok megfogalmazása a Gyvt. előírásai alapján

V. 1. Javaslatok az I. kerületi gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztésére

Az Egyesített Bölcsődében továbbra is indokolt a pszichológus és gyógypedagógus szakemberek feladatellátása, közreműködése.

Az Egyesített Bölcsőde biztosítaná a helyszínt a sajátos nevelési igényű gyermekek intézményben történő fejlesztéséhez az utazó gyógypedagógus számára, ezzel is megkönnyítve a családok mindennapi életét, helyzetét. Ezzel kapcsolatosan együttműködés kialakítása a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat illetékes tagintézményével.

V. 2. Javaslatok az I. kerületi gyermekvédelmi ellátás fejlesztésére

Új lehetőségek kidolgozása, már meglévő programok átdolgozása, fejlesztése az alábbi témákban:

- védett ház bántalmazott nőknek,
- családok átmeneti otthonában férőhelyszám biztosítása,

- krízislakás, amit krízishelyzetben lévő gyermekes családok vehetnének igénybe átmenetileg, maximálva az időt, olyan esetekben, mint az albérlet hirtelen elvesztése, munkahely elvesztése miatti lakhatási nehézség, bántalmazás.

Ingyenes vagy kedvezményes gyermekfelügyelet biztosítása, korrepetálás biztosítása olyan gyermekek részére, akiknek a szülei ezt nem tudják biztosítani.

Bántalmazók és bántalmazottak helyzetének kezelése:

- bántalmazóknak komplex segítség a bántalmazó attitűd megváltoztatásához
- bántalmazott ügyfeleknek önsegítő csoport létrehozása

Drogprevenciós előadások, programok folytatása, új lehetőségek kidolgozása (meghívott alapítványok, előadók útján).

A Szolgáltatási Központ jól működő programjainak folytatása a 2025. évben.

VI. A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

A BRFK I. Kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén a 2024. évben a gyermek és fiatalkorú bűnelkövetők 7 alkalommal követtek el bűncselekményt.

A bűncselekményi megoszlás alapján:

4 db esetben garázdaság,

3 db esetben lopás

VII. Civil szervezetekkel történő együttműködés

VII. 1. A Szolgáltatási Központ által kialakított 2024. évi együttműködés keretei

- Élményakadémia (a kamasz csoport tagjait 2016 óta képezik élménypedagógiai módszerekkel, ennek kapcsán folyamatos az együttműködés az Akadémia 2 trénerével, akik a nyári táborhoz is nyújtottak szakmai segítséget),
- A Vadaskert Alapítvánnyal történő együttműködés a szerhasználó és pszichiátriai problémával küzdő gyermekek ellátása érdekében.
- Az Ökumenikus Segélyszervezet Krízisambulanciájának szakembereivel egy egész napos tréningen vettek részt, ahol a párkapcsolati erőszak veszélyeztetettjeinek és áldozatainak szakszerű megsegítésére kaptak képzést.
- Adományok biztosítása a kerületi családok, idősek és pszichiátriai betegek számára a Magyar Vöröskereszt, a Katolikus Karitás és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kerületi szervezeteivel együttműködve, amely szervezetekkel nagyon jó és szoros együttműködést alakítottak ki.
- Budai Egyszülős Központtal történő együttműködés, és „együttgondolkodás” az egyre gyakoribb a gyermeküket egyedül nevelők helyzetének javítása témában.